

As Uj Kelet az eg
és bányai zala
napli
Cikkek utánny
forrás megjelöl
2 ex.

Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Taxa postala
platite in numerat
No. 224.716-228

Onor Academia Română

IDO: KOLOSZVAR BUCURESTI

Ara 5 lej

ELLET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 18. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÖLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy hónapra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

ESIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szegény milliomosok

Fordított világban élünk. Régebben a takarékoság a legszebb polgári erények közé tartozott és még a gazdagot is megszégyenítette, ha túlzott költségekkel fittogtatta gazdagságát.

Ma pedig? A takarékoság a köz ellen elkövetett bűn lett. Kenéz magyar kereskedelemügyi miniszter például nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben keserű szavakkal kel ki a gazdagok indokolatlan takarékosága ellen. „A mai hisztériszerű takarékosági láz — mondotta a miniszter, — olyan tökéletes elpusztítását idézi elő, melyek nagyobbak, mint amekkora ez a takarékoság által keletkezett új tökének az összege.”

Hát ez bizony szinisz. Ilyen furcsa igazságokat produkál a mai fejlettségű állított gazdasági élet. „A teköző fiu” tanulságos meséjét ma holnap ki kell cserélni „a takarékos fiu” történetével, elretentő példaképül a takarékoság romboló közgazdasági hatásairól. Manapság valóban nem mennek ritkaságszámba az éhenhalástól félő milliomosok, akik a jövőtől való rémületükben ráülnek pénzeszsákjukra.

A bajok kutorforrását azonban mi nem az éhenhalástól félő milliomosokban, a tény leg éhenhalás előtt álló milliókban látjuk. Oldjuk csak meg a milliók problémáját, a milliomosok csak segítenek valahogy magukon.

Jorga marad...

Kénytelenek vagyunk tudomásul venni, hogy a kormány nem bukik meg. Nem lesz koncentrációs kormány és minden marad a régiben.

Az, hogy kétszer egymásután a Jorga-kormány biztos halálát ígerte be a bukaresti sajtó, nem jelent semmit sem. Akinek a halála hírért költik, az hosszú életű lesz.

Ezt a közmondást korántsem azért irtuk le, hogy valakit vigasztaljunk vele. Ellenkezőleg. De meg kell állapítsuk az igazság kedvéért, hogy Jorga jobban tudta, mit beszél, mint azok, akik a szavait kritizálták.

Amikor valamennyi ujság azt írta és valamennyi politikus azt szónokolta, hogy Jorga bukása biztos, a professzor-miniszterelnök legyintett egyet a kezével és megígérte, hogy az uralma hosszú életű lesz. Most kislát, hogy neki volt igaza.

Neki volt igaza, amikor a bukaresti repülőállomás a király megkérdezte tőle:

— Ön már repült valaha, Jorga ur? — Nem én, még soha — felelte Jorga —, szeretnék ugyan sokan, hogy repüljek, de én nem akarok.

Vagyis csak Jorgán mulik, hogy megy-e vagy marad. Neki csak kell tudni, hogy miért, hiszen a király előtt mondotta.

Ugy látszik, tényleg addig marad Jorga kormányon, ameddig akar. Nagy baj ez, mert ahogy mi Jorgát ismerjük, sohasem fogja megenni a miniszterelnöki dicsőséget.

Akármenyire is megenná az országot.

A földesleges uniformis

Jonescu tábornoknak, a CFR vezérigazgatójának, sehogyan sem tetszenek a vasutak. A vasuti alkalmazottaknak nem a szolgálata, hanem a kinézése ellen van kifogása. Sehogyan sines kibékülve azzal, hogy a vasutasok félig civilben, félig uniformisban kerülnek az utazóközönség elé. Egyensápkával szalutálnak, de a sapkán kívül minden más ruhadarabjuk civilholmi. Legfeljebb egy karszallag egészíti még ki az egyenruhát.

A vezérigazgató ur, aki felesleges tábornok is, persze haragszik ezért az egyáltalában nem katonás megjelenésért. Nemcsak haragszik, hanem ki is adta szigorú parancsban, hogy ezentul a vasutasok tehetősebb talpiz korrekciós uniformisban tartoznak megjelenni az utasok szeméi előtt. Igaza van a vezérigazgató urnak. Hiszen

Titulescu is kegyvesztett lett az udvarnál, — állapítja meg az Adeverul

Argetoianu pénzügyminiszter attól tart, hogy a huszonöt-milliárdos költségvetést sem lehet kiegyensúlyozni. Másfél-milliárdos kölcsönt ajánlott fel Romániának a Romcomit

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul ma délutáni számában érdekes keresztszemetet adja Románia belpolitikai helyzetének. A lap tudni véli, hogy Titulescu teljesen kegyvesztett lett, felsőbb körök előtt. A londoni követnek ez év áprilisában a koncentrációs kormány alakítására irányuló tárgyalások során tanúsított magatartása elégedetlenséget váltott ki, ezenfelül az ő környezetének tulajdonítják azt a rendkívül éles kampányt is, amelyet a francia sajtó folytatott a Jorga-Argetoianu kormány megalakítása után. Maniut hiába próbálják a nemzeti parasztpárt élére viszhazozni. Ezzel szemben megállapítható az, hogy Duca helyzete lényegesen megjavult. A liberális párt vezérért ma sokkal szívesebben látják felsőbb körökben, mint egy esztendővel ezelőtt. Mindenesetre döntő fontosságu az, hogy milyen magatartást fog tanúsítani a liberális párt Duca mai királyi audienciája után. Ami Averescu marsallt illeti, az ő helyzetét is csak rövidesen esedékes királyi audiencia után lehet majd megítélni.

Argetoianu reméli, hogy rendbe hozza az állam pénzügyeit

A kormány vezetői tényezői nem szűnnek meg hangsúlyozni, hogy a kormány tekintet nélkül az ellenzéki pártok magatartására, teljes erejével a gazdasági és pénzügyi helyzet megjavításán dolgozik. Argetoianu pénzügyminiszter reméli, hogy sikerülni fog rendbehozni az állam zilált pénzügyeit. Ennek elemi előfeltétele a költségvetés kiegyensúlyozása. Hogy ezt a kormány megvalósíthassa, kénytelen tisztviselőket elbocsátani és kénytelen a tisztviselői fizetéseket mérsékelni. De egyiket sem fogja olyan mértékben tenni, mint ahogyan azt az ellenzéki pártok agitációs célokból feltüntetni igyekeznek. A mezőgazdasági tartozások rendezése csak a külföldi töké segítségével lehetséges. Argetoianu reméli, hogy meg fogja kapni ezt a segítséget. Jelentős eredményeket vár a pénzügyminiszter a szesz monopolizálásától. A folyó évben előreláthatólag csak 10 százaléka fog befolyjni annak az összegnek, amelyet az állam a költségvetésben a szeszadó bevételek tételénél előirányzott. A monopólium ennél a tételnél, az állam bevételeinek ugrásszerű emelkedését fogja eredményezni.

Románia helyzete jobb, mint a többi országoké

Argetoianu mindenesetre tisztában van azzal is, hogy a 25 milliárdos költségvetés súlyos áldozatokat fog az ország lakosságától megkövetelni. A fogyasztás előreláthatólag csökkenni fog olyannyira, hogy nem látszik bizonyosnak, vajjon a minimálisra redukált költségvetés kiegyensúlyozható lesz-e. A pénzügyminiszter azonban csak ő, hanem mi is szeretjük a csinosaságot és a kifogástalanul esztétikus megjelenést.

Csak az a baj, hogy manapság nincsen pénz ilyesmire. Boldogabb időkben volna értelme annak, hogy minden vasutast vadonatúj uniformisba bújtaszanak, most azonban mégis fontosabb volna megteremteni a deficitmentes vasutat.

Nem egyenruhára, de kenyérre sem telik már ma holnap a vasutasoknak. Igaz, hogy a vezérigazgató ur azt ígéri, meg fogja téríteni az uniformis árának a tíz százalé-

ban azzal vigasztalja magát, hogy Románia helyzete a többi európai államok helyzetéhez viszonyítva még aránylag jónak mondható. A munkanélküliség nem öltött veszedelmes arányokat, a parasztságnak pedig van mit ennie. Hatszázezer vagonra tehető Románia ezévi kukorica termése, ami a parasztság ellátását biztosítja. A lej külföldi szakértők egyöntetű megállapítása szerint abszolút stabilnak tekinthető. Erről az oldalról semmilyen meglepetés nem érheti az országot.

Az Adeverul valószínűnek látja, hogy januárig, tehát a jövő évi költségvetés megszavazása utánig a kormány jelenlegi összetételében együtt marad. Egyelőre nem lehet tudni természetesen, hogy mi fog majd azután következni.

Egy milliárd hatszázmillió lejes kölcsönt közvetít az államnak a Romcomit

Bucuresti-Bukarest, október 15. A Banca Comerciala Italo-Romana (Romcomit) hír szerint vállalkozott arra, hogy egymilliárd hatszázezer lejt kitevű kölcsönt közvetít a román államnak, ezzel szemben a bank azt kívánja, hogy a CFR nagyobb arányú vasuti anyag-rendeléseket eszközöljön olasz iparvállalatoknál. Manoiilescu legutóbbi római utazása alkalmával beható tárgyalásokat folytatott erről a kérdéssel olasz pénzügyi körökkel. Ma délelőtt Bukarestbe érkezett Agostino, az olasz pénzesoport megbízottja, hogy a kölcsön lekötése érdekében tárgyalásokat folytatson a kormánnyal.

Bucuresti-Bukarest, október 15. Lapjelentések szerint Jorga miniszterelnök végleg lemondott párizsi utjáról. A Sorbonne által neki felajánlott díszdoktori oklevelet és ennek jelvényeit Dinu Cezianu párizsi követ fogja a miniszterelnök nevében átvenni.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek.

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!!

VILÁG 1 ÜKRE

Az elűzött jezsuiták

Spanyolországban a legkatolikusabb államban, ahol a katolicizmust joggal mondhatták nemzeti vallásnak szomorú napok virradtak a klerikalizmusra. A cortez tegnap száz szavazattöbbséggel a jezsuita- és a többi szerzetesrendek kiűzetése mellett szavazott, ami a Zamorra kormány lemondását vonta maga után. Nem mintha az egész kormány ellene lett volna az antiklerikális törvény megszavazásának, hiszen csak Zamorra elnök és Maura belügyminiszter távoztak az újonnan megalakult kormányból.

A fiatal spanyol köztársaság első kormányváltásával a spanyol történelem legforradalmibb korszaka zárult le. A szerzetesrendek és jezsuiták kiűzetését elrendelő törvény, az állam és egyház szétválasztásának meg szavazása — forradalmibb tett a még pár hónappal ezelőtt is legklerikálisabb országban, mint a király elűzése és a köztársaság kikiáltása volt.

Mert hiszen Spanyolország történetében egészen az utóbbi időkig a katolikus papság vitte a döntő szerepet. Katholikus Izabella óta, aki az inkvizíciós törvényt aláírta, a katolikus klérus nemcsak a legnagyobb befolyást gyakorolta az államügyek vitelére, hanem egy időben élet és halál ura is volt. Az inkvizíciós törvénysek, melyeknek működése különösen a zsidóság előtt nem ismeretlen, felelőtlanként a világi bírásoknak és volt egy idő, amikor a rettegést, a félelmet tették urrá az egész ország felett. Az inkvizíciós hatalmasabb volt a spanyol királyoknál és is működését maglyak és börtönök ezrei tették világszerte ismertté.

Abban az időben, mikor a francia forradalom először detronizálta a klerikalizmust, Spanyolországban még töretlenül állott a papság uralma. Sőt még abban az időben is töretlen volt ez a hatalom, amikor a kilencvenes évek végén — Clemenceau és társai harcainak eredményeképpen — Franciaországban másodszor emelték törvényerevére az egyház és állam szétválasztását, a szerzetesrendek kiűzetését.

A legérdekesebb a spanyol klérus-ellenes törvény megszavazásában az a körülmény, hogy azt a jezsuitarendet, melyet most onnan is kiutasítottak: spanyol ember, névszerint Loyola Ignác alapította. Ez a rend volt azóta — a dominikánusok mellett — a legharcosabb szervezet, az „ecclesia militans” leghírhedtebb és legtöbbet kritizált reprezentánsa. Ma már a legtöbb országból ki vannak utasítva s igazán kétséges, hogy valamelyik más európai állam befogadja-e őket.

A spanyol papság hatalmas befolyása természetesen nemcsak a lelkekre gyakorolt hatáson nyugodott, hanem elsősorban azokon a hatalmas birtokokon, melyek évszázadok óta a spanyol klérus háborítatlan birtokát képezték. A spanyol földbirtokok egy harmada volt egyházi kézben, mialatt pl Andaluziában a földművesek legnagyobb része talpalattnyi földet sem mondhatott magának.

A diadalmas spanyol forradalom első feladatának az egyházi javak kisajátítását tűzte ki. Ezzel az anyagi bázis szinte máról holnapra csuszott ki a katolikus klérus lába alól. Ez

magyarázza meg azt a heves ellenforradalmi agitációt, melyet a papság az új rezsim ellen kezdett s mely már előzőleg a toledói érsek és a pápai nuncius kiutasítására vezetett. A baszk ellenforradalmi villongásokat kizárólag a klerikális agitáció idézte fel. Ezen ellenforradalmi akció viszont a klerikális-ellenes hangulatot mélyítette el a forradalmi Spanyolországban, ami pár hónappal ezelőtt már kolostor- és templomrombolásokban nyilvánult meg.

A harcban, mely a régi rezsim valóságos fanatikusai és a forradalmi erők között hónapok óta folyik — a tegnapi napon a klérus vereségével végződött. Zamorra elnöknek és Maura belügyminiszternek távoznia kellett, mert ők a klérussal való megegyezés hívei voltak. Az új kormány, már baloldali összetételénél fogva is, bizonyosan keményen fogja majd a gyepiót és a jezsuitáknak távoznia kell Európából még nemrég legklerikálisabb országából.

A kiűzési rendelettel a világ leghatalmasabb katolikus uralma felett teljesedett be a történelmi végzet. Mintegy annak bizonyításául, hogy a világon semmi sem örök és minden hatalom mulandó.

Meghalt dr. Anca Sabin, a kolozsvári törvényszék bírája

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Csütörtökön reggel a kolozsvári igazságügyi palota homlokzatára két gyászlobogót tűztek ki. A törvényszék épületébe a kora reggeli órákban jutott el az a hír, hogy dr. Anca Sabin, a törvényszék bírája az éjszaka folyamán fehérvérűsége következtében elhunyt. A negyvenéves bíró halála mély hatást gyakorolt a bírói karra, melynek Anca Sabin dr. hosszú évek kereszttel közszereplésben álló és nagyrabecsült tagja volt. A fiatalon elhunyt egyike volt az ország legjobb kereskedelmi jogászaiknak és a kereskedelmi jogról, váltójogról, kényszerengergési eljárásról írt szak. könyvei, valamint a kereskedelmi törvénykönyv egyes részeihez fűzött kommentárjai az egész országban köztiszteltet szerettek számára.

Anca Sabin 1890-ben az arad megyei Garba községben született. Középiskolai tanulmányait Aradon végezte, majd 1913-ban a kolozsvári egyetemen jogi doktorátust szerzett. Itt tette le bírói vizsgáit is. Első stációja Nagyváradi volt, ahol 1913-tól kezdve mint törvényszéki jegyző, később pedig mint bíró működött. 1921-ben került Kolozsvárra, ahol rövidesen a polgári ügyekkel foglalkozó bírák között is az első helyre került. Itt irta meg szakkönyveit és itt folytatta továbbfejlesztő tanulmányait, amelyek általános respektust szereztek számára. Az aránylag fiatal bíró a legnehezebb csődtárgyalásokon vett részt és 1930-ban elnöki rangba lépett elő. Tudományos munkásságát a király a Coroana României érdemrendet comandori rangban adományozta neki.

Dr. Anca Sabin régen szenved fehérvérűsége miatt. 1931-ben, szinte az egész év alatt betegeskedett és csak rövid időre tudott eleget tenni hivatali kötelességeinek. Halála előtt a Zsidó-kórházba vonult, ahol azonban a szorgos kezelés sem segíthetett már rajta.

A fiatalon elhalt bíró emlékét a törvényszék a csütörtöki napon imponáló módon ünnepelte meg. A tárgyalások megnyitása után mind a négy szekciónál a tanácselnök, majd az ügyész és végül az ügyvédi kar képviselője emlékeztetett meg Anca Sabin érdemeiről és a gyász jeléül a tárgyalásokat öt percre felfüggesztették. A szónokok egyöntetűen hangsúlyozták, hogy dr. Anca a legjobb és legigazságosabb bírák egyike volt, aki egész munkásságában a bírói hivatás eszményének élt.

A regáti szigurancák fantasztikus vád-jai a cionista szervezetek ellen

„A Keren Kajemeth és a Keren Hajjeszód moszkvai utasításra gyűjtenek pénzeket a világforradalom szubvencionálására”. Házkutatást rendeztek a cionista szervezetekben, letartóztatták a cionista vezetőket és betiltották a helyi csoportok működését, mert a szigurancák mindenkinben kommunizistát szimatol

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az utóbbi hetek folyamán több regáti cionista organizáció ellen fantasztikus vizsgálat indult meg. A Botosani, Pascani, Ivesti, Tg. Frumos, Burdujeni, Podul Ilioei, Buhusi, Frumosi, Ataki, Jasi, Seletin, Roman és Sulita nevű városokban működő szervezetek ellen a szigurancák bölcseisége a kommunizmus vádját emelték s működésüket minden további nélkül betiltották. A szervezetek tisztviselőit, számos vezető cionistát letartóztattak, lakásaikon házkutatást tartottak és nagyon sokan állandó rendőri felügyelet alatt állanak. Nem egy esetben a szigurancák közegek a szervezetek irattárait elkobozták, az újjáépítési alapok pénzeit is lefoglalták s a Keren Kajemeth, valamint a Keren Hajjeszód-biztosokat azzal vádolták, hogy bolsevista célokra gyűjtötték a pénzt, tehát akik adták, bolsevista célokra adták az adományokat.

Konkrétizált vádak

Az üldöztetés a legdurvább eszközökkel folyik. A vizsgálatot folytató szigurancák közegek a fantasztikusabb fantasztikusabb vádak tömegével nagyarányú földalatti kommunista szervezkedésnek az egész országot behálózó szálait véli a kezében tartani.

Sőt a vádakot konkrétizálták is ilyen formán:

„A zsidók a cionizmus leple alatt akarják előkészíteni a kommunista forradalmat. A zsidó alapok nem mások a forradalom előkészítéséhez szükséges összegek, amelyeket Moszkva hatalmas summákkal alimentál. A héber és jiddis levelezés titkos utasításokat leplez és lehetővé teszi a külföldi bolsevista központokkal s a GPU-val való állandó kontaktust”.

Hiábavaló volt mindennemű tiltakozás, intervenció, magas pozíciókat betöltő zsidó személyiségek közbelépése, a hitközségek kétségbeesett erőfeszítése s a vádak lehetetlenségét bizonyító bizonyítékok feltárása, nem volt képes ezt a sürített örültséget kiparizni és a cionista üldözés tovább folyik, teljes megsemmisítéssel fenyegetve az évtizedes cionista munka eddigi eredményeit.

Háttérben az antiszemiták

Cionista körök véleménye szerint a szervezetek elleni hajszra rugóit a bukoinai és beszarabiai antiszemita körök mozgatták. A szigurancák és rendőrközegek közül számosan tagjai a cuzista szervezeteknek, valamint a Vasgárdának s a szépen működő cionista szervezetek elleni hajszájukban vak zsidó gyűlöletük s vezéreiktől kapott utasítások vezetik őket.

Dr. Singer audiencián a belügyminiszternél

Dr. Sami Singer képviselő tegnap audiencián jelent meg Argetoianu belügyminiszternél, aki előtt feltárta a cionista szervezetek elleni minden alapot nélkülöző örült és bűnös hajszra igazságtalan voltát. Ilyen értelmű memorandumot nyújtott át a belügyminiszternek, aki annak figyelmes elolvasása után kijelentette a zsidó képviselőnek, hogy első alkalommal értesül a cionista szervezetek működésének betiltásáról s hogy erre vonatkozólag Ottescu alminiszterrel részletes jelentést fog kérni. A belügyminiszter hangsúlyozta, hogy tökéletesen ismeri a cionista mozgalmat és annak történetét. A mozgalom iránti csodálatának adott kifejezést, amely a maga idealiztikus, de egyszersmind praktikus célkitűzésével a különböző humanitárius és szociális mozgalmak között főhelyet foglal el.

ciális mozgalmak között főhelyet foglal el.

Argetoianu szimpatizál a cionista mozgalommal

Végül is Argetoianu belügyminiszter megígérte, hogy az összes prefektusokhoz körlevelet intéz, amelyben a cionista mozgalom szabadságának tiszteletben tartására fogja őket utasítani, majd szívélyesen bucsuzott el a zsidó képviselőtől.

Dr. Singer munkatársunk előtt ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy Argetoianu belügyminiszter Ottescu alminiszter jelentésének tudomásulvétele után a cionizmus melletti szimpátiájának nyilvános kifejezést fog adni.

... S akkor tán remélhető, hogy a bukoinai és moldvai „tulbuzgó” szigurancák közegek sem fogják vörösnek látni a cionizmus kék-fehér zászlóját. h. e.

Csak ma fognak dönteni a vasuti tarifa redukciójáról

Koraiak a 75 százalékos redukcióról szóló hírek

Bucuresti-Bukarest, október 15. A CFR vezérigazgatósága megcáfolja azokat a híreket, mintha az exportgábona petróleum és fatermékek szállítási tarifáját redukálni akarná. Eddig csak tárgyalások folytak erről és végleges döntés ma délután várható, amikor is Válcovici közlekedésügyi miniszter, Vasilescu Carpen kereskedelemügyi miniszter, valamint Lerverre francia vasuti szakértő értekezlet tartanak és megtárgyalják a módosításokat, hogy milyen formában terjesszék a kormány gazdasági bizott-

sága elé a tarifaleszállítási javaslatot. Egyébként ma délután 4 órakor összeülnek az ipar és kereskedelemügyi miniszterium, közlekedésügyi, földművelésügyi és pénzügyminiszterium képviselői, valamint a kereskedők, a gyáripárosok szövetsége és kikötői testületek megbízottai, hogy érdekeiknek megfelelően hozzászóljanak a tervezett tarifaleszállításhoz.

Gazdasági körökben valószínűnek tartják, hogy ma délután végleges döntés történik ebben a kérdésben.

Rendörkézre került a prágai alvilág koronázatlan királya

Szeretőjénél aludt a vakmerő betörő, amikor elfogták

Prága, október 15. A prágai alvilág fanyága a zikkovi kerületben van, a zikkovi „nehéz fiuk” egész Prágában ismerik és még ma is szokásos, hogy a kasszafurók legbátrabbikát és legügyesebbikét „a magasságok királyává” választják. A „magasság” az emeleket jelenti, amelyeket a betörőnek meg kell másznia. A jelenlegi zikkovi király Václav Zelenka, aki alig 31 éves, de már „sikerekben” gazdag pályafutásra tekinthet vissza.

Zelenka a napokban került rendörkézre. A rendőrség már régóta kereszte, mivel kilenc felderítetlen betörést irtak számlájára. Zelenkának valamikor egész bandája volt, de társait egy másuttan elfogták, legutóbb egy Cizkovsky nevezetűt. A banda egy másik tagja nemrégiben merész szökése révén vált híressé. Egy karlini vendéglőbe tört be éppen, amikor tettenérték.

A rendőrök már sarkában voltak, de a betörő a Moldovába ugrott és noha több lövést adott le rá, sértetlenül érte el a Rohán szigetét, ahonnan aztán elmenekült.

Zelenkát pár héttel ezelőtt egy Sterba nevű betörővel egy strasnici vendéglőben látták. Akkor sikerült eltűnni és Sterbát szabad lábra kellett helyezni, mert nem volt ellene semmi vád. Pár nappal ezelőtt azonban újabb bizonyítékok alapján megint elfogták és rábizonyították, hogy a Sokol uccában ő tört be egy biztosító intézetbe. Azt vallotta, hogy a betörést Zelenka vezetésével követte el. Egy nőnél,

aki vele szokott járni, több olyan tizkoronást találtak, amelyek ebből a betöréshől származnak. A nő Holub József néven ismert Zelenkát.

A nőnek 2000 csehekronárért lakást rendezett be Strasniceban, hogy tulajdonképpen zikkovi lakásán kívül buvóhelye is legyen.

Tegnap délelőtt, amikor az asszony bevásárolni ment, több titkosrendőr ment be a lakásába és megtalálták Zelenkát, aki nyugodtan aludt. Zelenkán kívül letartóztatták az igazi Holub Józsefet és Bayer József híres kasszafurót is. Valamivel később egy egész zikkovi betörőbanda is rendörkézre került. Ez a banda negyedmilió korona értékű ékszert harácsolt össze a legutóbbi idők folyamán.

Pisó népszerű regények:

Dr. Hamburg: Achad Haam . . .	25 L
Gratz: A zsidó egyetemes története, diszkótés, alig használt . . .	3000 L
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra . . .	50 L
Izsák Arnold: Mentő csillagok . . .	80 L
Kiss József: Jokli . . .	30 L
Léwinozh: Örök sziget . . .	272 L
Ugyanez kötet . . .	372 L
Pinskes: Autoemancipáció . . .	20 L
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. . .	46 L
Zangwill: Uvegosiszóló . . .	35 L
Szabó Imre: Uj Balkán . . .	120 L
Szabó Imre: Utolsó máglya . . .	120 L
Báhm: A cionista mozgalom . . .	120 L
Barchokba: A zsidó ifjúság könyve diszkótét . . .	70 L

Kapható:

az Uj Kelet könyvostályában

ÁTMENETIKABÁT
RAGLAN Ia FLAUSCH
M. NEUMANN

Lei 1700 és feljebb

Lei 3000 és feljebb

RUHAARUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

Miért mondott le dr. Sabin Manoilă, a népszámlálási hivatal vezérigazgatója Százhárommillió lej tánca egy népszámlálás körül, amelyet egy évvel ezelőtt rendeztek meg s melynek eredményét még mindig nem lehet ismerni

Mire költötte el a népszámlálási hivatal az állami szubvenciót? Tisztviselők száza dolgoznak a népszámlálási hivatalban, de még mindig nem készült el a népszámlálás adatainak összesítése

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány nappal ezelőtt két hír látott napvilágot a fővárosi lapokban. Az egyik arról szólt, hogy a népszámlálási hivatal elkészült az elmúlt év december 19-én rendezett országos népszámlálás adatainak hozzáteljesítés feldolgozásával. A másik hír röviden és lakonikusan bejelentette, hogy dr. Sabin Manoilă, a népszámlálási hivatal vezérigazgatója lemondott méltóságáról, mert nem kapott elegendő pénzt az államtól a népszámlálás műveleteinek befejezésére. Vagyis más szóval: a mostoha állam ridegen és mereven elzárkózott attól, hogy lehetővé tegye a népszámlálás nagy művének betetőzését. Manoilă dr. pedig inkább vállalta a lemondás martíriumát, semmint hogy engedje magán száradni a mű tökéletlenségének és befejezetlenségének ódiáját.

Egy befejezetlen népszámlálás tragédiája

Az első pillanatban valóban úgy tűnik, mintha ez a lemondás egy lelkes ember elkeseredett tiltakozása volna az állam szűkössége ellen. A beavatottak azonban tudják, hogy az adott esetben egyáltalán nem hiányzott az állam nagylelkűsége. És nem az anyagi eszközök, hanem a népszámlálási hivatal fejletlen gazdálkodásán mulott az, hogy a népszámlálási adatok feldolgozása egy esztendővel annak megrendezése után még mindig nem nyerhetett befejezést. Az eddig feldolgozott adatok „hozzáteljesessége” és Manoilă dr. lemondása között egy befejezetlen népszámlálás tragédiája vergődik.

Informátorunk, akinek alkalmá volt bepillantani a romániai népszámlálás kulisszái mögé, hajmeresztő adatokkal illusztrálja ezt a tragédiát. Pontos és nem hozzáteljesített statisztikai adatok, autentikus tények beszélnek arról, hogyan felelt meg ez a jobb sorsra érdemes akció a rendszertelenség és a felelőtlenesség ingoványában.

A népszámlálás története díó héjban

Kezdődik a történet azzal, hogy 1929 őszén Kairóban összeült a statisztikusok világkongresszusa. A kongresszus felkérte Románia delegátusát, hasson oda kormányánál, hogy Románia is rendezzen meg 1930-ban a népszámlálást. Az udvariasság felkérését a kongresszus komoly indokkal támasztotta alá. Románia az egyetlen európai állam, amely a háború óta nem rendezett népszámlálást. A nemzetközi statisztikai hivatal képtelen Európáról hű képet nyújtani, mert teljességgel hiánytalanok a romániai adatok. Az 1910. évi népszámlálási statisztikára nem támaszkodhatik a hivatal, mert azóta már husz esztendő telt el, az országban keresztül szántó háború és a megváltozott határvonalak eltolódásokat idéztek elő Románia népesedési, néprajzi viszonyaiban, gazdasági és társadalmi körülményeiben.

Románia delegátusa jelentést tett kormányának. A nemzeti parlamenti képviselő a szenátusban, hatalmas vihart előidézve, dörgedelmes interpellációt tartott a szenátusban az úgynevezett „álláshalmazok” ellen. Azok ellen, akik egyszerre több hivatalos funkciót töltenek be. És akikre egyidejűleg több nyílásból ömlenek az állami költségvetés áldásai. Az interpellá-

Az álláshalmazok királya

Két évvel ezelőtt Jacobovici professzor, aki a kolozsvári egyetemet képviselte a szenátusban, hatalmas vihart előidézve, dörgedelmes interpellációt tartott a szenátusban az úgynevezett „álláshalmazok” ellen. Azok ellen, akik egyszerre több hivatalos funkciót töltenek be. És akikre egyidejűleg több nyílásból ömlenek az állami költségvetés áldásai. Az interpellá-

ció jelentős része dr. Sabin Manoilănak volt szentelve, akit Jacobovici professzor az álláshalmazok királyának nevezett el. Az interpellációból kiderült, hogy Manoilă egyidejűleg a bukaresti egyetem orvosi fakultásának asszisztense, az egészségügyi pénztár igazgatója, a néprajzi hivatal igazgatója, a statisztikai hivatal vezetője és a népszámlálás vezérigazgatója. Különböző címeken huzott fizetései jóval meghaladják a havi 100 ezer lejt. A nemzeti parlamenti kormány azonban csak a képzett statisztikust nézte Manoilăban és még azt is megbocsátotta neki, hogy mint fripturista, 1926-ban az averescanushoz szegődött át.

Tanulmányon Amerikában

1930 januárjában Manoilă Sabin dr. Amerikába hajózik, hogy a helyszínen tanulmányozza a népszámlálás technikáját. Csak a jó ég a megmondhatója annak, miért volt szükséges ehhez az amerikai tanulmányut? Németországban példánakokért nem lehetett volna hasonló eredménnyel tanulmányozni a statisztikai technika vívmányait?

Havi egymillió lejért százötven tisztviselő

De hagyjuk a multat. Manoilă visszatérése után a népszámlálási hivatal megkezdte működését. A tisztviselők nap-nap

után szaporodnak. 1930 októberében már 750 ezer lejt tesz ki a hivatal személyzeti budgetje. Novemberben több, mint 150 tisztviselő dolgozik a népszámlálás előkészítésén s ez az államnak több, mint egymillió lejtébe kerül havonta. 1930 december 29-én megrendezik a népszámlálást, 57 ezer 800 népszámláló biztos segítségével. A hivatal pedig megkezdte az adatok feldolgozását. Nem akarjuk természetesen pillanatig sem kétségbevonni a népszámlálás végrehajtásának lelkiismeretes voltát és tudományos alaposságát. Informátorunk azonban tudni véli, hogy az egyik beszárbi megyéből például négy hónappal a népszámlálás megtartása után küldték be a népszámlálási íveket.

És most számoljunk egy keveset. A népszámlálók fizetése körülbelül 40–50 millió lejt emésztett fel. A népszámláláshoz felhasznált nyomtatványok mintegy 20 millió lejtébe kerültek. (A nyomtatványok elkészítése körül különböző panamavádak keringtek a levegőben. Három pénzügyi felügyelő is kutatta, hogy egyes nyomdák miért kaptak többet és mások miért kevesebbet a népszámlálási lapokért). Mindezenre maradt még 33–36 millió lejt dr. Sabin Manoilă rendelkezésére. Miután az állam törvényileg biztosított és ki is utalt a népszámlálás céljaira 103 millió lejt. A népszámlálás befejezése után is állandóan több, mint száz száz tisztviselő dol-

gozott a beküldött adatokon. Mind egészen a mai napig. Miért nem lehetett tehát befejezni az adatok összesítését?

Senkit sem akarunk gyanúsítani, de nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy 1931 októberében még mindig nincsenek feldolgozva az 1930 december 29-én megrendezett népszámlálás adatai. Egy esztendővel a népszámlálás után még mindig nem tudjuk, hogy milyen Románia lakosságának nemzeti összetétele. Nem tudjuk, hogy a lakosság foglalkozási ág szerint hogyan oszlik meg. És ily módon kárba veszt a népszámlálásra pazarolt munkaenergia és kárba veszt az a 103 millió lejt is, amelyet a nyomornak, a költségvetési redukciónak és a tömeges tisztviselői elbocsátásoknak ebben a szomorú korszakában áldozott Románia lakossága azért, hogy végül is pontos képet nyerjen az országról. A gazdasági élet hihetetlen meggyorsult ütemű következtében ugyiszólván naponta történnek változások a nemzetgazdaság organizmusában. A munkaalkalom hiánya a lakosság elhelyezkedésében idéz elő komolyabb eltolódásokat. És nap-nap után veszítenek értékükből azok az adatok, amelyeket egy esztendővel ezelőtt a népszámlálók összegyűjtöttek.

Mi van még a hozzáteljesítés adatokon kívül

A szomszédos államokban, mint például Csehszlovákiában és Magyarországon ugyanakkor rendezték meg a népszámlálást. Am ezekben az államokban már hónapokkal ezelőtt közzétették a népszámlálás összes és végleges, nem pedig hozzáteljesítés adatait. Amit az 1930 évi népszámlálásról eddig sikerült megtudnunk, az dr. Sabin Manoilănak, a bukaresti interparlamentaris konferencia alkalmával kiadott franciayelvű brosúrában láttunk napvilágot. Ez a broszúra néhány „hozzáteljesítés” adaton kívül olyan megállapításokat is tartalmaz, különösképpen Románia zsidóságáról, amelyek mellett hasonlóképpen nem mehetünk el szó nélkül.

Erről azonban egy legközelebbi cikkünkben...

(k. r.)

A bukaresti rendőrség megoldotta az ujságpapírba csomagolt hulla rejtélyét

Fantasztikus szerelmi négyeszőg áldozata a meggyilkolt házfelügyelő

Bucuresti-Bukarest, október 15. A bukaresti rendőrség sikerült kiderítenie a Schitu Magureanu ucca 55. szám alatti házban történt gyilkosság tettesének kilétét Teodor Iancu tisztiszolgája személyében. A nyomozás során kiderült, hogy a hulla azonos az őrnagy házfelügyelőjével és a gyilkosság középpontjában egy szövevényes szerelmi történet áll, amennyiben a meggyilkolt házfelügyelő viszonyt folytatott az őrnagy szobalányával. A szobalány

nyal ugyancsak közelebbi kapcsolatban állottak Teodor Iancu tisztiszolga és Tudor Alexandrescu postás.

Mindhárom férfi hevesen ostromolta a szobalányt — és teljes sikerrel. — Azonban a három férfi az utóbbi időben kezdett féltekenykedni egymásra és 21 nappal ezelőtt Teodor Iancu meggyilkolta a házfelügyelőt, majd a hullát felöltöztette katonai feliérnemükbe, hogy az esetleges nyomozást

ezzel tévútra vezesse a hullát pedig ujságpapírba göngyölve a padláson rejtette el. Tegnapelőtt éjjel el akarta vinni a holt testet, de Gallia asszony kiáltása megzavarta és így a folyosón hagyta a véres csomagot, ő maga pedig elmenekült. A rendőrség letartóztatta Tudor Alexandrescut is, mert az a gyanu merült fel, hogy részese a szerencsétlen házfelügyelő meggyilkolásának.

A spanyol cortez a jezsuiták és a szerzetesrendek kiutasítása mellett döntött

A klérusellenes törvény megszavazása miatt lemondott a Zamora-kormány

Az új kormányt Azana volt hadügyminiszter alakította meg. Az új kormány teljesen baloldali színezetű. A szélsőséges elemek felborítással fenyegetik a rendet. A cortez bizalmat szavazott Azana kormányának

Madrid, október 15. Zamorra miniszterelnök és Maura belügyminiszter az alkotmányozó corteznek bejelentették visszalépésüket. A kormány többi tagjai csatlakoztak a kormányfőnek lemondásához. A cortez elnöke Azanát kérte fel az új kormány megalakítására. A miniszterelnök és belügyminiszter visszalépése azért történt, mert a cortez több mint száz szavazattöbbséggel a jezsuitarend kiutasítását határozta el s a többi rendektől is megtagadta a vagyonserzés és iskolafenntartás jogát.

Politikai körökben meg vannak elégedve a köztársaság életében első kormányválság gyors lebonyolításával. Beavatott helyről szerzett értesülések szerint Zamorra lemondása azért következett be, mert a volt miniszter-

elnök a madridi pápai nunciusnak bizonyos ígéreteket tett, amelyeknek realizálását a cortez jezsuitákat kiutasító s más szerzetes rendekkel is túlerélyes határozatai veszélyeztették.

Észak-Spanyolországban különösen izgalommal fogadták az alkotmányozó nemzetgyűlés klérusellenes döntéseit. A hitbuzgó agitációja újra teljes erővel kitört s mozgalmuk a baloldali szélsőségesekkel együtt újra felborítással fenyegeti a rendet.

Madridban ma reggel is voltak valóságos és elöntöttetések.

Párizs, október 15. Madridban Azana volt hadügyminiszter tegnap a késő esti órákban megalakította kormányát.

Az új kormányban a leköszönt Zamorra kormány szociáldemokrata és radikális szocialista miniszterei mindannyian helyet foglalnak.

Azana kormányja a cortez éjjeli ülésén már be is mutatkozott az alkotmányozó nemzetgyűlés előtt. A kormányelnök hangoztatta, hogy legfőbb törekvése az alkotmánytörvény és az új agrártörvény mielőbbi megszavaztatása.

A cortez bizalmat szavazott Azana kormányának.

Éjjel után a nemzetgyűlés épülete környékén szélsőségesek tüntetéseket rendeztek. A cortez épületéig nem juthattak, mert a törvényhozást megerősített rendőrkordon óvta. A rendőrség a tüntető tömeget mindannyiszor szét szórta, ahányszor összeverődtek.

Örmester és örvezető kémkedési pere a kolozsvári hadbíróság előtt

Az örmestert öt évi fegyházra és rangvesztésre, az örvezetőt öt évi kényszermunkára ítélte a hadbíróság

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíró-
ságon ma nem mindennapi érdekességű
tárgyalás zajlott le. A nagykárolyi kato-
nai hatóságok már hónapokkal ezelőtt a
kolozsvári hadbíróság börtönébe szállították
Koch József örmestert és Gereben
István péksegédet, akiket kémkedés és
hazaárulás bűntettével vádolnak. Koch
József az ezrednél főleg adminisztrációs
szolgálatot teljesített és már évek óta
kapcsolatokat keresett a debreceni kato-
nai kémközponttal. Ennek az információ-
irodának vezetője, Váradi kapitány meg-
felelő ellenszolgáltatások fejében adato-
kat vásárolt Kochtól. A kémanyag át-
szállítása körül természetesen nagy ne-
hezségek merültek fel, mert azokat csak
illegális uton lehetett átjuttatni a hatá-
ron.

Gereben civilruhában is át-
rándul.

Erre a célra volt különösen alkalmas
Koch számára egy Gereben István nevű
ujonc, aki 1928-ban vonult be. A befolyá-
solható, érzelmileg is korlátozott és züllött
hajlamu fiút Koch kiszemelte céljaira és
1928 őszén átküldte a határon. Ez az
utasításoknak megfelelően végezte el
dolgát és miután Váradi kapitánynak be-
szolgáltatta az anyagot, visszatért az ez-
redhez. A csomagban levelezéseket, fény-
képfelvételeket stb. juttatott Magyaror-
szágra. Gereben később leszerelt, míg
Koch továbbra is fenntartotta kapcsolatait
a kémközponttal. Koch még mind a mai
napig folytathatná üzelmét, de Gereben
István leszerelése után is többször
átlépett a határon és egy ilyen kirucca-
nása alkalmából mint határátlépőt letar-
toztatták. Gereben ugyanis másodmagá-
val ment el Debrecenbe és itt mulatozás
közben meglepte barátját. Az ekörül tá-
madt botrányban mindkettőjüket letar-
toztatták.

Gereben István vérbajos volt

Gereben Romániába való visszatérése
után elmondotta a hatóságok előtt, hogy
katona korában is járt már Debrecenben,
amikor Koch örmester bízta meg egy
csomag átadásával. Így tartóztatták le
Koch Józsefet, aki a bizonyítékok sulya
alatt beismerő vallomást tett.

A tárgyaláson mint tanu meg-
jelent Gereben özvegy édesanyja, aki azt
vallotta, hogy fia gyermekkor óta nehéz
felfogású volt és ennek, valamint későbbi
vérbajos megbetegedésének tudható be
bűnös előlete. A fiu négy elemi vég-
zett és akkor mostohaapja pékműhelyébe
lépett be. Már gyermekkorában nagyon
könnyelmű volt és minden pénzt, ami a
kezébe került, a kocsmában költötte el.
Időközben sor alá került és a nagykáro-
lyi 88-as gyalogezredbe osztották be.

Az ezredben aztán összeköttetésbe ke-
rült Kochkal, aki felismerte ebben a min-
denre kapható fiuban a tervei keresztül-
vitelére alkalmas médiumot. Gerebenre
vonatkozó érdekes vallomást tesznek
Zbarciac Nicolae és az ezrednek egyik
örmestere, akik vallomásaikban elmond-
ták, hogy Gereben rendkívül izgága, ve-
rekedő ember volt.

A hadbíróság előtt Negulescu őrnagy-
hadbíró a legsúlyosabb büntetés alkalma-
zását kérte a bűnösök ellen. A vádirat az
új kémkedési és hazaárulási törvény alap-
ján küldte bíróság elé a vádlottakat. Mi-
után ezt a törvényt alkalmazták a buka-
karesti nagy kommunista kémkedési per
vádlottai ellen is, a két vádlottára súlyos

ítélet vár. Dr. Mircea Georgescu és Po-
pescu Ilariu védőügyvédek beszédei után
a hadbíróság tanácskozássra vonult vissza.
A hadbíróági verdikt súlyosan elmarasz-
talta a két vádlottat: Koch Józsefet öt-
évi fegyházra és lefokozásra, Gereben
István pedig öt évi kényszermunkára
ítélték.

Károly király harmincnyolc éves

Cluj-Kolozsvár, október 15. Károly ki-
rály öfelsége, Románia uralkodója ma
tölti be harmincnyolcadik életévét. Ebből
az alkalomból ma az összes állami hivata-
lakban szünetel a munka, az iskolákban
pedig nem lesz tanítás. Bukarestben a Me-
ropolita templomában ünnepélyes Te Deu-
mot tartanak, amelyen részt vesznek a kor-
mány tagjai, a diplomáciai testület kép-
viselői, valamint a polgári és katonai ha-
tóságok reprezentánsai és egyéb notabi-
litások. A Te Deum után a kormány tag-
jai Szinajába utaznak, hogy átadják szec-
sencsekiváncsát az uralkodónak. A ki-
rály ünnepi kollektív audiencián fogadja a
minisztereket, akiket ebédre fog vendé-
güll látni. Az uralkodó születésnapjának
megünneplésében részt vesz Románia
zsidósága is. A kolozsvári kongresszusi
hitközség Ferdinánd király uti templomá-
ban ma délelőtt tíz órakor istentisztelet
lesz, amelyen a főként zsidókat és
hálaimákat fog recitálni.

A bukaresti rendőrség nyomában van a pokolgépes zsarolóknak

Bucuresti-Bukarest, október 15. A
pokolgépes merénylet ügyében a Misc-
area azt írja, hogy minden kétséget
kizáróan megállapították, hogy a po-
kolgépet egy terrorista szervezet kül-
dötte Gotlieb mérnök lakására. A lap
szerint a készülő merényleteket a leg-
utóbbi kommunista letartóztatásokkal
hozzák kapcsolatba, ugyanis, mint a

fenyegető levelek egy részének tartal-
mából kiderült a terrorista szövete-
ket robbantásokkal akart állítólag a
munkanélküliségen segíteni. A Misc-
area szerint a hatóságok már nyomára
juttatták a terrorista szervezetnek és
rövidesen nyilvánosságra hozzák a
nyomozás eredményét.

Laval nem visz kész világszanálási programot Amerikába

Ma megalakul a német-francia közös tanácsadó-bizottság. A font
elértéktelenedése miatt megingott egy nagy francia bank, mely
közelállott a Schneider-Creuzot konszernhez. Százmillió frankot
vesztett a Banque de l'Union Parisienne

Párizs, október 15. Laval ma részt vett
az amerikai sajtó párizsi képviselőinek vil-
lágsgelijén. A francia miniszterelnök
kijelentette washingtoni útjával kapcsolat-
ban, hogy megbeszélései folyamán Ame-
rikában szem előtt fogja tartani a világ
civilizációja megmentésének érdekét, de
nem visz kész világszanálási programot
magával. Ez az amerikai elnökkel és a
kormányfővel folytatandó tanácsko-
zásokon fog majd kialakulni. Laval csütör-
tök délután hat órakor a párizsi rádióban
tájékoztatót fogja a francia közvéleményt
a washingtoni ut várható eredményeiről.
Egyidejűleg ma megalakul a német-fran-
cia közös gazdasági tanácsadó-bizottság.
Az alakuló ülésre a francia fővárosba ér-

kezett André Francois Poncet berlini fran-
cia nagykövet s részt vesz az ülésen La-
val is.

Párizs, október 15. A Banque de l'Union
Parisienne a font elértéktelenedése követ-
keztében többszázmillió frankot veszített,
de ez nem ingatta volna meg, ha megelö-
zőleg nem érik veszteségek közép- és dél-
keleteurópai iparvállalatoknál.

A pénzügyet, illetve a hozzá közelálló
Schneider-Creuzot konszern körülbelül
150 lengyelországi, csehszlovákiai, ma-
gyarországi, ausztriai, bulgáriai, romániai
jugoszláviai, főként fémipari vállalatot fi-
nanszírozott. A bank nehézségei idegesít-
tik a párizsi pénzügyet.

Az iparügyi államtitkárnál és Munteanu-Râmnic belügyi alminiszternél tiltakoztak a kolozsvári fakeskedők a rendőrségi hajsza ellen

Dr. Fischer Tivadar és Stotter Aladár intervenáltak a kolozsvári fakeskedők érdekében

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az
Uj Kelet tudósítójától.) Dr Fischer
Tivadar országgyűlési képviselő és
Stotter Aladár fakeskedő a kolozsvári
fakeskedők megbízásából ma délelőtt
felkeresték az ipar és kereske-
delmi minisztérium államtitkárát és
panaszt tettek Clonta kolozsvári rend-
örkveszturái titkár ellen, aki mint is-
meretes, hatalmi szóval akarta a ko-
lozsvári fakeskedők kartellbe való
tömörülését megakadályozni. Fischer
Tivadar dr rámutatott arra, hogy a
kolozsvári fakeskedők kartelljének

célja nem az árak megdrágítása volt,
hanem, hogy a városnak tűzifával
való zavartalan ellátását biztosíthas-
sák.

Az iparügyi államtitkár válaszában
kijelentette, hogy a kolozsvári fakes-
kedők kartellje nem törvényellenes.
Az uszoratórvény egyébként is telje-
sen elavult és nem felel meg a mai vi-
szonyoknak. Az iparügyi államtitkár
megígérte, hogy sürgősen orvosolni
fogja a kolozsvári fakeskedők sé-
relmeit.

Fischer Tivadar dr és Stotter Ala-

dár ezután felkeresték Munteanu
Râmnic belügyi alminisztert, akinél
panaszt emeltek dr Clonta eljárása
ellen. A belügyi alminiszter kijelen-
tette, hogy vizsgálatot indít és retor-
ziókkal fog élni a tulbuzgó rendör-
tiszttel szemben.

Bucuresti-Bukarest, október 15. Ma
delelőtt a fakeskedőknek egy kül-
döttsége jelent meg Ionescu tábornok
a CFR vezérigazgatója előtt, akit ar-
ra kértek, hogy a tűzifa szállításá-
nál engedélyezett 20 százalékos enged-
ményt abban az esetben is adja meg
a vasut, ha a szállított mennyiség
nem is éri el a megkívánt husz vagont.
nem is éri el a megkívánt husz vagont.

Állami monopólium lesz a cukor termelése és elárúsítása

Bucuresti-Bukarest, október 15. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) A pénzügyminiszte-
rium ma délelőtt elkészítette a cukortermé-
lés és cukorkereskedelem monopolizálásá-
ról szóló törvényjavaslatot. A javaslat sze-
rint az állam kötelezi a cukorgyárakat,
hogy szindikátusba tömörüljenek. Ezzel
egyidejűleg meg fogja szabni az állam a
cukorgyárak maximális termelését, ame-
lyet előreláthatólag évi tizenkétezer va-
gonra fognak limitálni. Ennyi felel meg
az ország mai cukorszükségletének.

A monopolizált cukor elosztását az ál-
lam által felállítandó központi hivatal
végzi el. A cukrot félkilós, egykilós, vala-
mint öt kilós csomagokban és ládákban hoz-
zák forgalomba. A javaslat végül arról is
intézkedik, hogy a jövőben a gyárak csak
háromféle standardizált cukrot gyárthas-
nak.

Két álarcos fiatalember vakmerő rablótámadást intézett a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szabadságtéri fiókja ellen

Budapest, október 15. Ma délbén, fél
egykor a Pesti Kereskedelmi Bank
szabadságtéri fiókjának helyiségében
rablótámadás történt. Két álarcos fia-
talember behatolt a pénztáratba s re-
volverekkel négy lövést leadva maguk
hoz vettek a pénztárból harmincezer
pengőt és kétszáz márkát s távoztak.

Az álarcos fiatalember a pénztár-
tétet előtt kerékpárjaikra szökkentek
s úgy akartak távozni a rablott pénz-
zel. Közben a bank tisztviselői után-
nak rohantak s kiáltásaikra az uccai
járókelők is figyelmesek lettek s ül-
dőzni kezdtek a gonosztevőket. A rab-
lók menekülés közben revolvereikből
több lövést adtak le, amelyek senkit
sem sebesítettek meg. Végre a fiatal-
emberek egyikét egy járókelő lelökte
a kerékpárról s ekkor elfogták. Meg-
tálatlák nála a bankból rablott pénzt.
Társa azonban eltűnt. Az elfogott rabló
Bonya József 19 éves péktanonc. Meg-
nevezte társát is, aki után a kutatás
folyik.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.I.L. REG. FERD 7 SZ.

Fióktintézetek: Dej-Dés, Belean-
Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágyoseh
Jibou-Zsibó, Zálau-Zilah. Affiliált
intézetek: A Nagynyélt Kisegítő
Takarékpénztár R-T, Aiud-Nagy-
enyed és ennek Uioara-Marosujvári
fióktintézet

Saját tőkél 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben és leg-
pontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitaláló re-
cept. A közel 400 oldalas,
szép kiállítású vászon-
ötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az
UJ KELET könyvosztályában

Vulpeanut a homoszekszuális gyilkost Budapesten letartóztatták

A táncanár fantasztikus mesét mondott el a budapesti főkapitányságon, melyben azt állítja, hogy egy katona gyilkolta meg Greabut. Amíg a budapesti rendőrség értesítése eljut Kolozsvárig...

Vulpeanut pár napon belül Kolozsvárra hozzák

Budapest, október 15. Vulpeanu Augustin táncanár szökése után a biharkapóki határrendőrség adott hiányos jelentést Budapestnek arról, hogy Vulpeanu Magyarországon tartózkodik. A hét folyamán a budapesti főkapitányság magánjelentésekből értesült részletesen Vulpeanu tetteiről és szökéséről. A kolozsvári rendőrség hivatalos airtára csak csütörtökön érkezett meg Budapestre, ahol a nyomozás már folyt kérekerítésére. Szerdán már megállapításra nyert, hogy Vulpeanu csak Magyarországi területen bujkálhat, mert egyetlen határállomáson keresztül sem hagyta el az ország területét.

Szálnalmas benyomást kelt
Vulpeanu

Csütörtökön délután a rendőrség detektívjei a Hold utcában letartóztatták Vulpeanu Augustint, akit a kolozsvári rendőrség által odajuttatott fénykép alapján ismertek fel. A gyilkos táncanárt azonnal a főkapitányságra vezették. Vulpeanu rendkívül megviselte az egy hét óta tartó bujdosás. Elegáns ruhája gyűrött és sáros, önmaga napok óta borotválatlan. A rendőrségen elmondta, hogy nem mert szállodában megszállni, hanem a Keleti pályaudvar környékén csavargott és hol a pályaudvari várótermekben, hol pedig a városligeti padokon töltötte az éjszakákat. Vallomását, amelyet jegyzőkönyvbe vettek, szinte sirva tette meg, hangja akadozó és általában rendkívül zavart ember benyomását keltette.

Vulpeanu sirva vall

Vallomását sirásra hajló hangon tette meg, úgy, hogy a kihallgatást végző rendőrtiszt több ízben volt kénytelen fel-függeszteni a vallomását.

— Nem vagyok gyilkos — mondotta Vulpeanu. Ártatlan vagyok abban, amivel vádolnak.

Előbb elmondta, hogy a gyilkosság után első dolga volt a kolozsvári magyar utlevélkirendeltségen vízumot váltani és aztán Magyarországra utazott. Azután a következő vallomást tette:

Vulpeanu Augustin mesél

— Bestercéről indultunk el autón a diákkal. Utközben a fiu mindenáron harmincezer lejt akart tőlem kizsarolni.

En nem tudtam neki pénzt adni, mire ő rendkívül erőszakosan viselkedett.

Csittitani igyekeztem, de közben a viselkedése annyira felidegesített, hogy nem tudtam, mit cselekedjem. Leszállottam az autóról, de Flaviu Macedon Greavu továbbra is erőszakosan lépett fel velem szemben.

A ma egyik legfontosabb kérdésére ad választ

Az ifjuság nemi problémái

Dr. Tóti Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetest. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Újra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egynejűség és többnejűség. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés”.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvostálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tóti Béla: Az ifjuság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

név

pontos cím

— Egy katona jött éppen akkor az országúton — folytatta fantasztikusnak tűnő vallomását a táncmester — és ez volt a szerencsém. Megállítottam a katonát és elpanaszoltam neki, hogy a diák erőszakoskodik velem. Megkértem, csináljon valamit vele és szabadítson meg tőle. A katona megkérdezte, hogy mit fizetek neki ezért.

Tízezer lejt ígért, mire a katona megragadta Greabut, lelötte és hulláját a közeli Szamosba dobta.

Azután menekülésre gondoltam, megváltottam a vízumot és átszöktem a határon.

Vulpeanu vallomását jegyzőkönyvbe vette a rendőrség, bár annak semmi jelentőségét nem tulajdonítanak. A vallomás nyilvánvalóan nem egyéb, átlátszó mesénél, mert hiszen Vulpeanu beszercei nővéreinek írt levelében beismerte, hogy ő gyilkolta meg a diákot.

A budapesti rendőrség őrizetbe vette Vulpeanut és megtette az intézkedéseket, hogy rövidesen kiadják Romániának.

Telefónjelentés négy városron keresztül

Cluj-Kolozsvár, október 15. A kolozsvári rendőrségre az esti órákban érkezett

telefonjelentés a nagyváradi rendőrségtől arról, hogy Vulpeanut letartóztatták. A budapesti főkapitányság ugyanis előbb Biharkeresztesre továbbította a letartóztatási hírt, a biharkeresztesi magyar határrendőrség pedig írásban küldte át a jelentést Biharpüspökre. Innen aztán az állomási rendőrség Nagyváradra adta tovább a hírt, mely így a kolozsvári rendőrséghez „harmadkézből” jutott el. Kolozsváron Hatiegan Simon rendőrkezes vezette intézkedésére azonnal táviratot küldtek Biharpüspökre, ahonnan ugyanilyen körülményes uton fog eljutni Budapestre a kolozsvári rendőrség azon kérése, hogy Vulpeanut azonnal adják ki Romániának. A román és magyar rendőrségnek ugyanis csak diplomáciai uton érinthetnek és így közvetlen összeköttetés a két rendőrség között nem állhat fenn. A határállomások között levő személyi kapcsolatok és hallgatóságos konvenció teszi csak lehetővé, hogy a hosszadalmas diplomáciai eljárás mellőzésével is érintkezésbe kerülhessenek egymással a rendőrségek. Vulpeanu kiadatása rövidesen megtörténik és a homoszekszuális gyilkost pár napon belül Kolozsvárra hozzák.

A megvakulás veszedelme fenyegeti Elena nagyhercegnőt

A világ három leghíresebb szemspecialistája tart konziliumot a nagybeteg hercegnő fölött

London, október 15. A Central News feltűnéseltető hírt közöl. A lap megbízható helyről származó értesülései szerint Elena hercegnőt, aki ismeretesen angliai rokonainál tartózkodik, egy régi betegségéből kifolyólag szemba-

támadta meg, amely a hercegnőt a teljes megvakulás veszedelmével fenyegeti. A hercegnő hozzátartozói konzultációra hívták meg Anglia három leghíresebb szemspecialistáját, akik a közeli napokban konziliumot fognak

tartani a nagybeteg hercegnő fölött. A Central News tudni véli, hogy amennyiben a hercegnő felépül betegségből, úgy részt fog venni fiának, Mihály vajdának születésnapj ünnepségein.

Teljes felborulással fenyeget a helyzet Mandzsuriában

Kinában kiujultak a véres japánellenes zavargások

Ujabb japán csapatok érkeztek Mandzsuriába. Megszakadtak a tárgyalások a japán külügyminisztérium és a nankingi kormány között. Japán széleskörű hadműveletekre készül? Mukden környékén a helyzet újra igen feszült

London, október 15. Sanghaiból jelentik, hogy a japánok ismét előnyomulásba kezdtek a peking—mukdeni vasútvonal mentén. A kínai vasutigazgatás rendeletet kapott arra, hogy a mozdonyokat és a vasúti gördülő anyagot dél felé, Nankingba irányítsa a vasútvonal meg nem szállott részéből. Tökéletesen a japán külügyminisztérium és a nankingi kormány delegátusa között folyt közvetlen tárgyalások meghaltak.

London, október 15. Kinában újabb japánellenes zavargások híre érkezik. Nankingban és Kantonban fanatikus kínai diákok csoportjai megtámadták a japánok la-

kásait s több japánt megöltek. A japán követ tiltakozott a kormánytól a gyilkosságok és atrocitások megtorlásának elmaradása ellen s a nankingi japán kolóniát felszólította Nanking elhagyására, ami meg is történt.

A Press Association sanghai jelentése szerint öt katonavonatot japán lovasság és gyalogság érkezett újabb Mandzsuriába a megszállt csapatok részére erősítésül. Sanghai kikötőjében csapatszallító hajó 200 újabb katonát tett partra. Sanghaiban ezzel a japán katonaság létszáma elérte az ezeröttszáz főt.

Kinában meg vannak győződve arról,

hogy Japán széleskörű új hadműveletekre készül.

A kínai vasutigazgatás a peking—mukdeni vasútvonalról a vasúti anyagot délre irányítja.

London, október 15. Mukden környékén a helyzet újra igen feszült. A japánok által landon kínai csapatmozdulatokról tesznek jelentést a főparancsnokságnak s a hadvezetőség légi rajokat küld ki felderítő utakra. Egyik légi raj Kupangcse mellett tűzharcot vívott és bombázta a kínaiak egy páncélvonatát, majd Ta-Hu-Shan mellett, a peking—mukden vonalon bombázott egy kínai katonákat szállító vonatot.

Hétfőn Budapestre szállítják Matuska Szilvesztert?

Ujból kihallgatják a kóbor parasztleányt, aki azt vallotta, hogy Biatorbágyon beszélt a merénylővel. Még napokat vesz igénybe Matuska bécsi kihallgatása

Budapest, október 15. A budapesti főkapitányságon úgy tudják, hogy hétfőre várható a biatorbágyi tömeggyilkos Budapestre szállítása. Németország, a főkapitányságra érkezett értesítés szerint, lemondott arról, hogy Matuska Szilveszter kiadatását kérje, elsősorban azért, mert a Magyarországon elkövetett cselekménye a legsúlyosabb, de azért is, mert a tettes kérekerítése és bűnösségének megállapítása a magyar rendőrség részéről indult ki. A politikai osztály ezért akarja gyors tempóban lefolytatni a nyomozást, hogy mire Matuska Budapestre érkezik, minden anyag rendelkezésre álljon.

A rendőrség mindenképp megállapította, hogy az anzbachi merényletben Matuska valószínűleg nem vett részt. Fontosnak tartja a rendőrség annak megállapítását, hogy mit csinált a tömeggyilkos szeptember 2-től 12-ig Budapesten, illetve Magyarországon. A 12 napból

egyelőre 3 napról nem tudta kideríteni a rendőrség, hogy ezalatt a tömeggyilkos hol járt és mit csinált? Lehet, hogy éppen a három nap alatt: szeptember 9-től 12-ig játszódtak le azok az események, amelyek a bűncselekmény még kiderítését lezárják. Ez a kérdés valószínűleg Nagytétényben fog eldőlni, ahol megállapítás szerint Matuska szeptember 8-án tartózkodott, vulkánfűrészes kofferrel megszállt az ottani szállóban és olyan szobát kért, amelynek ablaka a vasúti töltésre néz. Itt kapcsolódik bele az egyre titokzatosabb bűnyűbe Habli Julián, a kóbor parasztleány szerepe, aki a toloncházban azt a vallomást tette, hogy ismeri a merénylőket és a merénylőt éjszakáján Biatorbágyon volt. Bár a leány vallomásának jórészt a nyomozás megcáfolta, mégis sok olyan dolgot mondott el, amiből következtetni lehet arra, hogy Habli Julia mégis találkozott a me-

renylővel. Matuska Szilvesztert Budapestre való érkezése után szembesíteni fogják Habli Juliával, aki Matuska fényképében nem ismerte fel határozottan azt az embert, akivel állította szerint Biatorbágyon volt.

Bécs, október 15. Matuska bécsi rendőrségi kihallgatása előreláthatólag még napokat fog igénybe venni. A gyanúsított tagadja az anspachi merényletben való részvételét.

Gennath berlini rendőrtanácsos pénteken Biatorbágyra utazik s ott helyszíni szemlét tart.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó újsós regénye
Ára 100 lej és portó

KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSTÁLYBAN

Ma tartja meg a járásbíróság a fások ellen indított eljárás tárgyalását

A fakereskedők elaborátuma a kolozsvári faárak alakulásáról. Amikor a CFR is spekulál

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint tegnapi számunkban megírtuk, a kolozsvári fásoknak szerdán elmaradt ankétján a fakereskedők között részletes elaborátumot osztottak szét, amely a faárak alakulását a CFR tarifapolitikájával kapcsolatban ismerteti. Az elaborátum szerint a fakereskedők a termelőkkel közvetlenül szerzik be tűzifaszükségeiket, mert nem rendezkedhetik be arra, hogy a környéken levő alkalmi termelőktől vásároljon. A rossz utak és a szállítás nehézségei miatt a fakereskedők vasuton szállítják áruikat és ezért a kolozsvári árak mindig a CFR tarifapolitikájával vannak összefüggésben. A kereskedők rendszerint június elsejétől kezdik meg a szállítást, egészen addig, míg a nagyobb arányú esőzés és havazás meg nem indul. 1930 óta azonban új CFR tarifa van érvényben, mely szerint a tűzifa minden évben február 1-től augusztus 15-ig kedvezményesen szállítható, augusztus 15-től január 31-ig pedig felemlék fuvarral. Ezáltal a fuvar augusztus 15-e után átlag 100–150 százalékkal drágul meg. A mai súlyos gazdasági viszonyok között ez az intézkedés antiszociális, mert a nagy tömegek, amelyek nem tudják szükségleteiket még augusztus 15-e előtt beszerezni, kénytelenek annyi pénzt adni a fáért, amennyit ez a fakereskedő a magas tarifa beakumulálásával adja.

A termelők garancia igényei

A kereskedők címére szállított faküldemény fuvarra azonnal fizetendő (ez aug. 15-ig átlag 1500 lej, míg a fuvar 15-től jan. 31-ig 3000 lej), míg a fogyasztó a fát megállapított terminuskor fizeti. A kereskedő a mai inkasszó viszonyok mellett így képtelen arra, hogy egész évi szükségletét augusztus 15-ig szerezzék be, mert nem tudja a fuvart azonnal kifizetni. Másrészt pedig a fakereskedők okultak a tavalyi tél tapasztalatain. A helyzet az volt tavaly, hogy minden fakereskedő bőven ellátta magát áruval, de a tél váratlanul nagyon enyhe volt és az áru nagytömege tavaszig raktáron maradt. Ekkor a kereskedők kénytelenek voltak jóval olcsóbb áron tudni áruiikat, egyrészt, mert a fűtődény már elmult, másrészt, mert a fa ára a termelőknél is jelentősen csökkent. A helyzet pedig egyre súlyosabb lett, annál inkább, mert a termelők ma nem elégednek meg azzal, hogy a kereskedők váltókkal fedezzék le a hiteleiket, hanem különböző garanciaigényekkel lépnek fel, amelyeket a kereskedők nem tudnak teljesíteni.

A CFR spekulál

Ilyen körülmények között mindenki azt várta, hogy a kedvezményes CFR tarifa augusztus 15-ike után is érvényben maradjon. A kormány gazdasági bizottsága hozott is ilyen irányú döntést, de a CFR végül mégis felemléte a tarifát, ami természetesen magával vonta a fa horribilis megdrágulását is. A fakereskedők egyébként félve attól, hogy a tarifameelés mégis bekövetkezik, augusztus 15-ig jelentékeny famennyiséget kötöttek le, de a CFR adminisztráció spekulációs manőverekkel nem bocsátja ebben az időpontban vagont a rendelkezésre, azért, hogy augusztus 15-e után a kereskedők drágábban fizessék meg a fuvar. Így érte a kereskedőket az augusztus 15-i fuvaremelés. A kedvezményes tarifa megszűnésekor Kolozsváron a következő famennyiségek voltak készletben:

Statistika a kolozsvári faárakról

A fátelpeken beraktározva volt	2200 vg
Ebből aug. 15-én lekötve későbbi szállításra	1400 vg
A „Regna” fatermelő vállalat tulajdonát képező, még nem eladott csak beraktározott	680 vg
marad tehát szabad elárusításra	120 vg
olyan fa, ami még régi fuvarral jött be. Ennek a fának árkalkulációja az alábbi:	
I. o. búkfá Szurdok állomáson berakva	3050.— L
vasúti fuvar Szurdok—K.-vár	1580.— L
Beállítási díj vasútnak érkezéskor, bélyeg	35.— L
Iparvágány illeték	30.— L
vason kirakás	40.— L
ölés (összerakás)	100.— L
Telepér, személyzet	500.— L
Állami, közvédelmi adó, biztosítás	100.— L
Utiköltségek bevásárláskor	100.— L
Rizikó bevásárláskor (előleg)	100.— L
Vágás, aprítás	600.— L

Hiány vágásnál fűrészpor, forgács) 4 százalék	225.— L
Befuvarozás a vevőhöz	650.— L
Delcredere (kihitelezések, dubiosa)	200.— L
Ügynöki jutalék 3 százalék	228.— L
Összesen egy vagon költsége	7535.— L

Fenti kalkulációban nem foglaltuk sem a tőkének a kamata, sem pedig az ugyne-

Poroszországban a hitközségi adók eltörlését követelik a kommunisták

Berlin, október 15. A porosz Landtag kommunista frakciója javaslatot terjesztett be, amely így hangzik: „Felhívjuk a porosz minisztériumot egy olyan értelmező rendelet kiadására, mely szerint az összes fizetések és járulékok egy a keresztény egyházak, mint a zsidó hit-

vezet I. o. fa feldolgozásából származó rosszabb minőségű és csak gyengébb áron eladható, bizonyos százalékot kitevő fán való veszteség.

Igy áll a helyzet ma, amikor a CFR azt a redukcións rendelkezést kibocsátotta, melyet az Uj Kelet minapi számában foglalkoztunk. Ez a tarifafeszültség teljesíthetetlen feltételek elé állította a fásokat, akik a mai viszonyok között nem képesek a 20 vagonos tételekben fát rendelni. A helyzet kulcsa így nem a fakereskedőknél, hanem a CFR tarifájában keresendő és ezzel magyarázható a tömörülésnek az a kísérlete is, melyet a rendőrségi beavatkozás ugrott szét. A mai járásbíróági tárgyaláson ezt a szempontot fogják kihangsúlyozni a fakereskedők jogi képviselői.

községek javára haladéktalanul beszüntetendő.” A javaslatot a Landtag egyik legközelebbi ülésén fogják tárgyalni. Egyáltalában nincs reá kilátás, hogy a Landtag mostani összeállítása mellett a javaslatból törvény váljon.

Az Osvada-Schiopu pereskedés epilógusa

Szerdán délután elárverezték Schiopu Ioan fakereskedő egész lakásberendezését. Egy 100.000 lejes váltózsíro története

Cluj-Kolozsvár, október 15. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány hónappal ezelőtt az egész erdélyi sajtót bejárta az a pereskedés, amely Osvada és Schiopu kereskedők között éveken keresztül folyt. A két kereskedő társasviszonyban volt egymással és Schiopu Ioan egymillió lej elcsikasztása címén bünvádi feljelentést tett ellene. A feljelentést Osvada részéről viszont feljelentés követte s a kölcsönös pereskedések vége-hossza sem volt, mikor a kolozsvári ügyészség váratlanul letartóztatta Osvadát.

Osvada rövid időt töltött vizsgálati fogságban, majd szabadlábrahelyezett. Azóta Osvada és Schiopu a mai nehéz viszonyokhoz mérten külön-külön bonyolították le faüzleteiket. Szerdán délután egy különös árverés idézte vissza a két fakereskedő egykori társasviszonyát. Schiopu Ioan Rákóczi ut. 15. szám alatti lakásán megjelent dr. Tóth törvényszéki végrehajtó dr. Giurgiu Traian ügyvéd társaságában és néhány vevő jelenlétében megkezdte Schiopu Ioan butorberendezésének

árverését. Az árverés előzményeihez tartozik, hogy az Osvada és Schiopu cég annakidején üzleti viszonyban állott a Forestierával. Egy üzleti tranzakció alkalmával Schiopu személyi zsíróval látta el Osvadának egy 100 ezer lejes váltóját, melyet azonban Osvada a lejáratkor nem rendezett. Osvada letartóztatása is késleltette a kifizetést, míg a Banca Agraranál elhelyezett váltó peresítésre került. Schiopu lakásán a százazrekre menő berendezés kelt el minimális áron. Huszonháromezer lejtért adták el végösszegben a fakereskedő lakását, a 80.000 lej értékét képviselő favágógépet pedig 3 ezer lejtért árverezték el.

A kiürített lakásban két ágyat és néhány nélkülözhetetlen butordarabot hagytak. A teljesen tönkrement Schiopu most Osvadán akarja perelni vagyonát, mely egyébként csak arra volt elegendő, hogy a peresített váltó összes költségeit megtérítse, míg a tőke ma is kiegyenlítettlenül maradt.

A világűr jégtömegei befolyásolják a földi időjárást?

Eljön az idő, amikor a holdat elnyeli a föld

Bécs, október 15. A napokban halt meg Hans Hörbiger, a híres bécsi tudós, aki úgynevezett jégteóriájával tette világszerte ismertté a nevét. Almatlan éjszakákon sokszor azzal töltötte az idejét, hogy a holdat vizsgálta. Egyszer arra a gondolatra jött, hogy a hold tulajdonképpen óriási jégtömbhöz hasonlít. Eszébe jutott az is, hogy ha olvadó testekbe szilárd testek esnek, akkor olyan alakulatok keletkeznek, amelyek nagyon hasonlóak a hold krátereihez. Így kezdett benne kialakulni az a gondolat, hogy a hold kráterei a világűrben a holdba eső szilárd testektől keletkeztek. Hogy a

hold és a naprendszer plánetáinak sűrűsége alacsonyabb, mint a földé, azt azzal magyarázza, hogy hatalmas jégrétegek burkolják be őket. Hörbiger a világegyetem egyik legfontosabb építőanyagának tartotta a jeget. Elméletét több ízben átdolgozta.

Szerinte a világűr tele van jégporral és olyan jégdarabokkal, amelyek a bolygók nagyságát is elérik. A jégpor fészkezőleg hat a világűr átmeg átszelő bolygókra. Ennek az a következménye, hogy a bolygók görbe ellipszis pályára egyre szűkebb lesz.

A világűr jégtömegei azonban a földi időjárást is befolyásolják, jégeső

formájában hullanak le és jégdarabokból állnak a hulló csillagok is. Ugyan csak jégből van a tejút.

A naprendszer keletkezését Hörbiger egészen másként magyarázza, mint a Kant-Laplace-féle elmélet. Szerinte egy óriási állócsillagba valamikor egy olyan hideg égítést esett, amely a napnál többszörös nagyságú. A hideg égítést fölött ismét bezárult az olvadó tömeg, úgy, hogy az álló csillag belsejében forrási állapotban maradt meg a hideg égítés, míg végül, talán két égítés összeütközése révén, borzalmas robbanás keletkezett. A romokból alakult a tejút és a naprendszerünk is, még pedig oly módon, hogy az egyes darabok a legnagyobb darab: a nap körül elliptikus pályán kényszerültek futni. Elméletének kvintesszenciáját az úgynevezett pályaszüksülési törvényben foglalta össze matematikai alapon Hörbiger. Eszerint földünk vonzókörébe fogja be a kisebb bolygókat, így fogta be a holdat is és más kisebb holdakat. Az utóbbiak mérhetetlen korok folyamán egyre közelebb kerültek a földhöz, szétforgácsolódtak és darabjaik a földre hulltak. A lezuhanó tömegek, amelyeknek nagyrésze jégből állt, óriási klimatikus változásokat idéztek elő, ezeket nevezzük geológiai periódusoknak. A lehulló holdak közül az utolsó a terciérhold volt, amelynek pusztításáról az Atlantis-monda emléke maradt meg.

Eljön az az idő, amikor mostani holdunkat is elnyeli a föld és a Mars lesz a föld új holdja, amelyet hétszáz kilométer vastag jégréteg borít. A föld sorsa viszont az lesz, hogy a napba fog hullani. Az összeütközések világokat tesznek tönkre, az összeütközést követő robbanás új világokat szül.

A jégelmélet nemcsak csillagászati, hanem meteorológiai jelenségeket is megmagyaráz és nincsen kizárva, hogy eljön az az idő, mikor segítségével meg fog lehetni jósolni a viharokat. A szaktudományok általában nem ismerik el a Hörbiger-féle elméletet, de vannak igen kiváló tudósok, akik magukévá tették ezt az elméletet.

— A cseh-szlovák vasúti pénztáraknak nem szabad elfogadniuk osztrák sillinget. Prágából jelentik: A cseh-szlovák vasúti minisztérium utasította a vasúti állomás-pénztárakat, hogy további intézkedésig fizetésül, vagy beváltásra ne fogadjanak el osztrák sillinget. Hasonló intézkedés áll fenn a német márkára és magyar pengőre is.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árieszállítás a piacon

Meredith: Az önső, két kötetben .	373 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban	304 L
Charles Reade: Oltár és tűzhely I. II. kötet .	340 L
Apuleius: Az aranyasszony .	136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget	273 L
Hatvány: Urak s emberek. Zeiga a családban I. II. kötet .	435 L
Maupassant: Erős mint a halál .	40 L
France: Próbababu .	45 L
Strindberg: Az apa, A pajtások, Julia kisasszony .	45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége .	75 L
Zola: Jó polgári koszt .	35 L
Zola: Pénz .	103 L
Jack London: A vén halász mesei	95 L
Romain Rolland: Jean Christop sorozata kétetenként	30 L
Paul Bourget: A lelkiismeret (fűz.)	44 L
P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.)	64 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (fűzve)	44 L
Krudy: Boldogult ifjúkorom .	64 L
Renard: Fléhambeau urból basilus lesz (fűzve)	44 L

Kapható:

Uj Kelet könyvostályában
Védőre utánnévtel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Kolozsvár—Máramarossziget közötti autobuszok menetrendje

Érvényes 1931. okt. 1-től

Cluj—Dej—Bala Mare—Sighet

INDUL:

Clujról d. e. 6 órakor, d. u. 14.—
Dejéről d. e. 8.30 órakor, d. u. 16.30
Baia-Maráról d. e. 13. d. u. 6.—
Szigetéről d. e. 9 órakor, d. u. 16.—
Baia-Maráról d. e. 12.30, d. u. 4.30
Dejéről d. e. 16.15, órakor, d. u. 8.15

ÉRKEZIK:

Dejére d. e. 8.15, d. u. 16.15 órakor
Baia-Marára d. e. 12, d. u. 20 óra
Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Baia-Marára d. e. 11.30, d. u. 18.30
Dejére d. e. 16, d. u. 8 órakor
Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.

HIREK

As UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Pollák Adolf Kolozsváron. Pollák Adolf, a Keren Kajemet jeruzsálemi főirodájának vezetője vasárnap reggel Kolozsvárra érkezik. Pollák Adolf kolozsvári tartózkodását fel fogja használni arra, hogy a cionista élet vezetőivel kontaktust keressen. Vasárnap délelőtt tíz órakor az Urániában nagyszabású miting lesz, amelyen Pollák Adolf beszélni fog a cionizmus mai helyzetéről. A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helycsoportja minden érdeklődőt szívesen lát a mitingen.

— Puskin posztumusz írásai. Moszkvából jelentik: A leningrádi Tudományos Akadémia kéziratárában már régebben felfedeztek egy kéziratcsomót, amely Puskin főljegyzéseit tartalmazza. A kéziratok feldolgozása most fejeződött be. Puskin hátrahagyott írásai között többek között egy regény tervezetét találták, továbbá Wadin címen egy verses elbeszélést és Puskin hosszabb önéletrajzát.

— Franciaországban sem kell a könyv. Párizsból jelentik: A francia könyvkiadás az utóbbi időben nagy hanyatlást mutat. Már a múlt évben sokkal kevesebb könyv jelent meg, mint azelőtt, 1931-ben pedig ötven százalékkal csökkent az új kiadványok száma. Különösen a művészet-történeti és egyéb drága könyvek terén nagy a hanyatlás.

— Háromszázötven szavas kritika. Londonból jelentik: Az angol kiadók is felhasználnak minden módot arra, hogy kiadványaik iránt érdeklődést keltsenek. Nicholson nevű angol kiadó cég kiadásában nemrégiben egy regény jelent meg Zseni kisasszony cím alatt. A kiadó cég most díjat tűzött ki a legjobb kritikára, amely háromszázötven szóban meg bírálja a regényt. Ez a díj természetesen felkelti az érdeklődést az új kiadvány iránt.

Vegyen még ma

— Lebontják a Chat Noir. Párizsból jelentik: Párizs egykori hírhedt mulatója, a Chat Noir eltűnik. Ötvenéves fennállása alatt ez a mulatóhely annyira híressé vált, hogy a világ majdnem minden nagyvárosában létesült Fekete macska című mulatóhely. A párizsiaknak azonban nem sokáig kell nélkülözni a Fekete macskát, mert október végén a lebontásra kerülő mulatóhely helyébe a város más részén Fehér macska címen új mulatóhelyt létesítenek.

— A Cluji Ort. Chevre Kálmán Szentegyet vezetője értesíti a m. t. tagjait, hogy évenkénti kerestől volt elnökének, néhai megb. Wertheimer Vilmosnak f. hó 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Feleki uti régi ort. temetőben a sírköfelavatása, melyre volt tisztelőit és jóbarátait ezután kéri a minél számosabb megjelenésre, kegyeletül a megboldogult emlékének.

— Nagy KKL-meeting vasárnap. Vasárnap, e hó 18-án délelőtt 10 órakor nagy meeting lesz az Urániában, amelyen több neves külföldi és belföldi cionista vezér fogja ismertetni a mai cionista helyzetet. Belépés díjtalan.

— Szanálnak egy német rézmű vállalat. Berlinből jelentik: A válságba került Mannsfeld rézmű-vállalatot az állam szanálni fogja. A munkásság elfogadta az állami szanálás keresztülvitele érdekében a 30 százalékos bérredukciót.

— Nagyarányu szovjetellenes összeesküvést fedeztek fel Fehér-Oroszországban. Londonból jelentik: A lengyel határvidékről Varsóba érkezett jelentések szerint Fehér-Oroszországban nagyarányu szovjetellenes összeesküvést fedeztek fel. Az összeesküvőknek az volt a céljuk, hogy Fehér-Oroszországot erőszakkal elszakítsák a többi szovjetterülettől. Minskben, Bobruiskban, Witebskben és számos faluban százszámra tartóztatják le az összeesküvésben résztvevő gyanúsítottakat.

HASZNÁLJON VALVO LÁMPÁT
RADIÓJÁHOZ KIZÁRÓLAG
AMELY TÖKÉLETES VISSZAADÁST BIZTOSÍT

Romániai vezérképviselő: B. Seidmann Bucuresti, Bd. Maria 30.

Öt zsidó jelölte magát az angol választásokon

London, október 15. Az angol választások előkészületei teljes erővel folynak, különösen a londoni negyedekben. A zsidók által lakott Whitehapelben a liberálisok Barnett Jannert, az ismert londoni cionistát jelölik. Barnett Janner támogatja a nemzeti kormányt. A konzervatívok nem állítanak vele szemben jelöltet.

A cionista jelölttel szemben fellép Kid Lewis, a híres zsidó boxer, akit

a Mosley-párt jelöl. A liberálist párt eddigi zsidó tagjai: H. L. Nathan örnagy és Percy Harris eddigi választókerületeikben Nord-East Bethnalban és Sout-West Bethnalban ismét jelöltették magukat. Velük szemben sem állítottak fel konzervatív jelölteket. Franklín, aki Sir Herbert Samuel unokaöccse, mint munkáspárti jelölt lép fel Hornseyben.

Musanov az új bolgár miniszterelnök

Kormányrekonstrukció Bulgáriában

Szofia, október 15. A bolgár kormány rekonstrukciója, amelyről már többször esett szó és amelyet e hét végére vártak, váratlanul megtörtént. A miniszterelnökséget Musanov belügyminiszter vette át.

Malinoc legutóbbi apja védszentünnepélyén hirtelen rosszul lett és egészségi állapotának megrendülése is gyorsította a politikai események menetét. A kormányrekonstrukció egybeként csak a demokrácia párti tényleget érinti, a nemzeti blokk többi pártjának tekintetében nem történik változás. Az új kormány tegnap este minisztertanácsot tartott, amelyen Musanov elnökölt. Az ülés három óra hosszat

tartott és utána az új miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette az újságíróknak:

— Tényleges változás nincs. A mostani kormány azokból a pártokból tevődik össze, amelyekből a régi állott. A kormány folytatja régi politikáját és sem kül- sem belpolitikai téren nem lesznek változások.

A kormány politikáját illetően egyebeként a szobranje e heti ülésén nagy vita várható. A nemzetgyűlés a trónbeszédre adandó válasz tekintetében fog dönteni. A szobranje holnap ül össze és elnökevé választja Malinovot.

— Lemondott a mexikói kormány. Londonból jelentik: A mexikói kormány benyújtotta lemondását. Ortiz Rubio köztársasági elnök a kormány visszalépését elfogadta s új kormányt nevezett ki. A miniszterek között szerepel Calles volt elnök, a mexikói jegybankot bank jelenlegi kormányzója is.

— Mindössze kétszáz német márkát lehet havonta külföldre utalni. Berlinből jelentik: A birodalmi postaigazgatás elrendelte, hogy egy és ugyanazon személy havonta legfeljebb 200 márkát utalhasson külföldre. A csomagküldések utánvételezése sem haladhatja meg a kétszáz márkát.

— Newyorkban félszázalékkal megdrágult a bankfoglalványok kamattétele. Londonból jelentik: Newyorkban a bankfoglalványok kamattétele félszázalékkal megdrágult. A kereskedelmi ügyletekből származó váltók kamata is emelkedett 2 és egyenved százalékról 2 és félre.

— Józán megítélés szerint alakult ki a font értékelése a világpiacokon. Londonból jelentik: A font értékelésében a világpiacokon józan megítélés alakult ki. A lecsökkent fontkursus mellett a külföldnek meg kellett állapítania, hogy Angliában nem bocsátanak ki új bankjegyeket s az aranyfedezet változatlan maradt. A stabilizáció csak a választások utáni időpontra várható.

— Módosították Dániában a bankjegyfedezeztől szóló törvényt. Londonból jelentik: Dániában a bankjegyfedezeztől szóló törvényt, amely 50 százalékos nemes fémfedezetet írt elő módosították. A fedezet a jövő év július végéig szóló érvényen ezentúl 33 százalékos lesz.

Zsidó kórházszakszolgálat

— A bécsi kliringforgalomban újra jegyzik a pengőt. Bécsből jelentik: A kliringforgalomban újra jegyzik a pengőt. Tíz héttel ezelőtt a magyar jegybank óhajára törölték a magyarországi valutát a hivatalos árjegyzőlapról. A kurzus 122, ami a júliusi utolsó jegyzéssel szemben, amely 123.70 volt, aránylag csekély árhanatást jelent.

NAPROL-NAPRA

Henry Ford a Sussex kerületben lévő Fordban megépítette Európa legnagyobb repülőgépgyárát, amely üzemének felvétele után naponta egy-egy repülőgépet fog előállítani. Az amerikai autógyáros azért létesítette a vállalatot éppen nevét viselő faluban gyárát, mert a háború alatt ott volt az angol légi haderő legnagyobb javítóhelye s a községnek repülőtere is van, ahol az új gépeket ki lehet próbálni.

Ma reggel Párizsban kivégezték Mohamed Ben Driss marokkói arabot, akit egy kocsmárosnő meggyilkolása miatt ítélték halálra. A guillotine-t a Santé-fogház előterében, a Boulevard Aragon állították fel. A francia fővárosban 1927 óta nem volt kivégzés.

Newyorki jelentés szerint Byrd előkészíti új dalsarki expedícióját. Az expedíció néhány héten belül utunk indul.

Freiburg kantonban, Bonfontaine községében egy autocar, amelyen bazeli, berni, zürichi kiránduló tanítónők foglaltak helyet pneumatik-defekt következtében felborult. A soffőr és négy tanítónő szörnyethaltak, négyen súlyosan, haton könnyben megsebesültek.

Piccard professzor október 21-én este Budapesten a zeneművészeti főiskola nagytermében sztratoszféra-repülésről előadást tart.

Főnyeremény: 1.000.000 lei

Wolff osztrák ezredes, a császárhű néppárt elnöke küldöttséget vezetett Vaugoin hadügyminiszter elé s tiltakozott az ellen, hogy moziplakátokon neveltségessé tehessék a régi hadsereg tisztjeit. Hivatkozott arra, hogy egyik legújabb plakát egy őrnagyot cilinderrel és esernyővel állít a nézőközönség elé. A hadügyminiszter intézkedést ígért.

Ladoumegue francia középtávú futó világrekorder kijelentette, hogy a jövő évi losangelesi olimpiai játékok után végleg filmszínész pályára lép.

Közép-Amerikában egyelőre letettek a Panama csatorna kiszélesítésének munkálatairól s nem építik meg a Nicaragua csatornát sem.

A Themse aggasztó módon és nagy gyorsasággal emelkedik. A parton a folyamőrsek megtekintették a szükséges óvó intézkedéseket.

Az Egyesült Államok és Olaszország között ma megnyílt a képtávíróforgalom Londonon át a transzocéáni rádiószolgálat állomásainak felhasználásával.

— A halálrózsák című hatalmas társadalmi dráma filmet vetíti az Épitőmunkás mozgó vasárnap 3, 5 és 7 órai kezdettel, hétfőn 5 és 7 órakor utólagja kerül színre. Főszerepekben a legnagyobb színészek: Verebes Ernő, Eszterházy Agnes és Conrad Veidt. Verekedők, 2 felvonásos vígjáték kíséri műsor. Szerdán teljesen új műsor kerül bemutatásra: A két pokoli nap. Izgalmas kalandor dráma 8 felvonásban. Főszerepben a közismert Carlo Aldinval. Előadások kezdete: 5 és 7 órakor. Gyönyörű kísértő műsor.

Huzás: okt. 19.

— Október 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Emil Colbazi megyei prefektus és dr. Péter Béla ny. gazd. akadémiai igazgató urak nyitják meg a Kovács P. Fiai cég fotoverseyének kiállítását a vármegyeháza emeleti nagytermében. A kiállítás nyitva lesz október 18-25-ig és megtekinthető naponta délelőtt 11-1-ig és délután 4-7-ig.

NYILTTER *)

Felhívás

Felhívom hitközségi tagjaink figyelmét arra, hogy Rivel Rudolf aradi lakos vágott baromfikereskedő által árusított liba vagy egyéb husmüek nem az én felügyeletem alatt álló sakterek vágásából származnak és így azok használata szigorúan tilos.

Schreiber Joachim
 az Aradi Ort. Izraelita hitközség főbírája.

*) E rovatban közöltek nem vállal felelősséget a Szerk.

Színház—Mozl

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJANAK KÖZLEMÉNYEI:

A Magyar Színház heti műsora

Péntek: Feketeszárú cseresznye. (Ujdonság, 2-szor. Napi bérlet 4/B. Sorozatszám 17.)

Szombat d. u. 3 órákor: Vén gazember. (Második ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Mikszáth Kálmán dramatizált regénye a színpadon. Sorozatszám 18.)

Szombat 8 1/2 órákor: Feketeszárú cseresznye. (Ujdonság, 3-szor. Bérlet 4/B. Sorozatszám 19.)

Szombat éjjel 11-kor: Kis Katalin. (Ujdonság, először. A párizsi bohózatírás legragyóbb mesterműve. Csak felnőttek részére, Poór Lilivel. Rendes helyárak. Bérletszűnet. Sorozatszám 20.)

Vasárnap d. u. 5 1/2 órákor: Az elcsérelt ember. (Ujdonság, előtűni mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 21.)

Vasárnap 8 1/2 órákor: Feketeszárú cseresznye. (Ujdonság, 4-szer. Bérletszűnetben. Sorozatszám 21, sz.)

CORSO-MOZGO műsora

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órákor: Premier! A titokzatos asszony. X—27. Főszereplő: Marlene Dietrich. A világháború kémszolgálatára. Az osztrák-magyar— orosz fronton vakmerő bátorsággal működő kémmő önfeláldozó munkája. A Paramount stúdió remeke.

Szombat 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich. A világháború kémszolgálatára. Az osztrák-magyar— orosz fronton vakmerő bátorsággal működő kémmő önfeláldozó munkája. Műsor előtt: A legújabb hangos világhír.

Vasárnap délelőtt 11 órákor: Matiné. Előadásban a Világ vége. Flammarion regénye után. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich.

Hétfő 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich.

SELECT-MOZGO műsora

Péntek: Korvett-kapitány. Végzetlenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Szombat: Korvett-kapitány. Végzetlenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Vasárnap: Korvett-kapitány. Végzetlenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Színkör-Mozgó műsora

Péntek: A VIII. osztály. (Diák szerelem.)

URÁNIA-MOZGO műsora

Péntek: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végzetlenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

Szombat: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végzetlenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

Vasárnap: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végzetlenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

RADIO MUSOR

Péntek, október 16.

Bukarest. 6.10: Katonazene. 7.40: Gr. 8: Ciomac M. zongoraművész Enescu szonjátját játssza. 8.45: Az Amsa-templo énekkara.

Budapest. 9.15: Az Országos Postaszene-zenekar hangversenye. 12.05: Kaposvári Zsolnay Lajos és cigányzenekarának zenéje. 4.15: A vegyész a kőzudatban és a valóságban. Lányi Erzsébet dr. előadása. 5: A szlovenszko magyar irodalom élete. Dr. Alapy Gyula előadása. 5.30: Hangverseny. 6.15: Gyorsírótanfolyam. 6.45:

A Tisza folyó jövője. Dr. Sárközy György előadása. 7.15: Thomán István (zongora) és Thomán Mária (hegedű) hangversenye. 8.10: Coolidge zenei ünnep a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Utána: Időjelzés, hírek, időjárás. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának zenéje.

Bécs. 9.55: Gaudriot jazz. **Belgrád. 9.15:** Nebántsvirág operett. — 10: Rzkar.

München. 9.30: Vonósnégyes. **Hamburg. 10.30:** Könyv zene. **Kattowitz. 8.15:** Filharmonikusok.

Milánó. 0.15: Déli zene.

Oslo. 10.05: Dalok.

Pozen. 10.45: Éjfél tanczene.

Prága. 10.20: Grammofon.

Róma. 9: Lehár: Éva operett.

Toulouse. 11: Tanczene.

Szombat, október 17.

Bukarest. 13: Grammofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 13.50: Grammofon. — 18: Zenekari hangv. 19: Hírek, időjelzés. — 19.10: A hangv. folytatása. 20: Rádió.

szabadegyetem. 20.40: Grammofon. 21: Előadás Enescuról. 23.15: Szimfonikus hangv.

Budapest. 10.15: Mándits szalonzenekar. 9.30: Időjelzés, hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 13: Déli harangszó. 13.05: Magyar nóták grammofonon. — 17: Gyermekóra. 18: Irodalmi előadás. 19: Kurina Simi cigányzenekara. 19.45: Rádióamatörposta. 20.30: Finn-magyar est. 21.30: Emlékkönyv. Utána Az 1. honv. gy. ezr. zenekara.

Bécs. 21.45: A Holzer zenekar Karl Blasel emlékhangversenye.

Varsó. 20.30: Grammofon. 21.15: Szimfonikus hangv.

Prága. 21: A cseh filharmonikusok hangversenye.

Langenberg. 21: Vidám est. Utána tanczene.

Róma. 21: Mascagni „A kis Marat” c. zenedrámája.

Kattowitz. 21.10: Könyv zene. 23: Chopin hangv.

Stuttgart. 18.45: Kamarazene. 21.15: Tarka est.

KÖZGAZDASÁG

Szanálják a fizetésektelen Dresdener-bankot

A német állam háromszáz millióval vesz részt az intézet szanálásában

Bucuresti-Bukarest, október 15. Ideérkezett jelentések szerint a fizetésektelen Dresdener-bank szanálására vonatkozó hosszas tárgyalások sikerrel befejeződtek. Az osztrák pénzügyi válság után bekövetkezett németbirodalmi válságot tudvalevőleg a Dresdener bukása robbantotta ki és vont maga után olyan következményeket, amelyek a mai európai pénzügyi krízishez vezettek.

A Dresdener szanálásában az állam 300 millió márkával vesz részt és az erre vonatkozó megállapodást már alá is írták. A szanálási összegből a német birodalmi kormány 150 milliót kü-

lönböző jövedelmekből, 150 milliót pedig új ezüst pénz forgalomba bocsátásából fogja fedezni.

Itt említjük meg egyébként, a Birodalmi Bank legújabb kimutatása szerint a német aranyállomány ismét csökkent. A négy hét előtti kimutattal szemben a csökkenés 81.5 millió márka, vagyis a teljes aranyfedezet értéke mindössze 435 millió márka értékű, ami annál feltűnőbb, mivel a Németországnak nyújtott rövidlejáratú hiteket a külföldi államok tudvalevőleg hűszorúlejárati hitelekkel változtatták át s így Németországnak nem kellett nagyobb fizetéseket teljesítenie.

Dollár-bázisra térnek át a fások, akik ráfizettek a fontra

Bucuresti-Bukarest, október 15. A font árfolyamának esése nemcsak a gabonaexportőröket érintette, hanem a többi nemzetközi kereskedelembe érintett többi szakmákat is, amelyek stabil valutában kalkuláltak, így ezek kö-

zött elsősorban a fásokat. A fánál ugyanis, hasonlóképpen mint a gabonánál, ugyancsak fontban kötötték az eladásokat s így a romániai faexportőröket is súlyosabb természetű veszteségek érték a fontesés következtében,

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó Lei 25
Adler: Alkoholismus és aszkesz-szervezetek Lei 4
Andersen: A muzikális malac Lei 7
Andrejev: A pince mélyén Lei 48
Balsac: A lidérc Lei 80
Barbusse: Jézus Lei 65
Bauer: A szocializmus útja Lei 6
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai Lei 20
Bernstein: Mi a szocializmus Lei 5
Bernstein: Görillai pártprogram Lei 12
Bernstein: Lassalel Ferdinand és je-lentősége Lei 18
Csehov: Kisérletes éjjel Lei 40
Csehov: Idegenkenyér Lei 40
Csehov: A fekete barát Lei 40
Csehov: A koldus Lei 40
Farkas: Kisérletesek Lei 80
Frensen: A Anna Hollmann el-süljedése Lei 15
Gergely: Játssz az ucca Lei 25
Hamsun: Csúsi csallagok Lei 15
Jászai: Az agitáció Lei 4
Kassa: Mi az igazság Lei 5
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia 5

Kertész: Nemzetközliség útja Lei 40
Lasalle: Az alkotmányról Lei 6
Lasalle: Munkásprogram Lei 6
Macdonald: Szocializmus és társad. L. Lei 48
Marx: Osztrályharok Francia-országban Lei 48
Marx: Bér és profit Lei 20
Marx: Harmadik Napoleon állam-csínye Lei 20
Marx: olgárháború Franciaországban Lei 20
Masekines: A világ népeinek me-séiből Lei 80
Migray: Egy keresztény aszociális állam-története Lei 18
„As internacionale története L. Lei 25
„Egyház és munkáskérdés L. Lei 5
Müller: Marx és aszakszervezetek Lei 15
Multatul: Max Havelár Lei 45
Pach: Társadalmi ember élete Lei 25
Pargus: Állam, ipar, specializmus Lei 20
Róka Tóni: Erger-Berger Lei 85
Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései Lei 5
Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut Lei 8
Szemes: Mi az osztrályharc Lei 8
Webb: Kapitalizmus hanyatlása Lei 85

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostágyában

Vidékire utánvétel, vagy az összeg és a portaköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Itt is nagyobb eladások történtek a fontban későbbi szállításra, akárcsak a gabonánál, azonban míg a gabonánál a veszteségeket a vevők teljesen az eladókra hárítják át, addig a külföldi fáscegek kulánsabbaknak mutatkoznak, amennyiben már eddig is több szerződést megváltoztattak oly módon, hogy font helyett dollár árakat állapítottak meg.

Ezt azonban csak azoknak az államoknak az importőrjei teszik meg, ahol a font nem belföldi valuta, mint például Olaszország, Görögország, Franciaország, stb. az egyiptomi, szíriai palesztinai és anghai kereskedők, vagyis ahol maguk a kereskedők is fontot kapnak az áruért, egyelőre legalább is nem hajlandók dollárra átválttatni a kikötött fontárakat.

Ugy a régi eladási szerződések megváltoztatásánál, mint az új eladásoknál a fások a fontárakat úgy állapítják meg, hogy egy font értékét 4.86 dollárral veszik egyenértékűvé.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 15. Márka 40, holland forint 68.50, dollár 169, font 6.75, francia frank 6.70, lira 8.80, cseh korona 4.99, pengő 27, dinár 3, shilling 23, svájci frank 33.15, zloty 19, belga frank 24.

Apróhirdetések

Egyetemi hallgató, perfect német, román, jó francia jutányosan ad nyelvtanítást, instrual gimnazistákat lakás vagy ellátás ellenében. Cim: Menza elnökség Str. Dorobantilor 11.

Jiddish beszélők gyorsan és jól megtanulhatnak németül. Továbbá perfect héber oktatás tanuló lakásán. „Convenience” jeligére, a kiadóba.

Szamosmenti 20.000 lakosú városban havi 30—35.000 lej jövedelmet biztosító vállalat megvételéhez 100.000 lejtel társat keresek. Fentemlített nettójövedelmet garantálom. Érdeklődők felvilágosításért Mátyás Lajoshoz Cluj, Str. Romulus 31, forduljanak. Telefon 18.

Háziasszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareröl.

„Arta” aukció! 17-én, szombaton d. u. 4 órákor.

300—400.000 lejes családi házat keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Női és férfi fehérnemű varrást olcsó árban vállalom. Hához is megyek. Polák Lenke, Rudolf ut 7.

Megvételre keresek jó állapotban levő gyerekkocsit. Cimeket a kiadóba kérek.

Sapkahorgolást, selyem és gypjuból olcsón vállalom. C. Decebal 13, (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Cluj, Str. זוג בית יום למכור כול N. Filipescu 1.

Textil és kézműau kereskedőseged katonaságnál most szerel le, szerény igények kel állást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jeligére a kiadóba.

Fűszerüzlet italméresi engedéllyel forgalmas helyen kiadó. Cim Rafael, Monostori ut 94.

Kelengyék teljes készítése, előrajzolás, csipkebevarrás, montirozás, kézi és gépihimzés, goblenvarrás legszébb és legolcsóbban Fisch Böske kézimunka szalonjában. Str. Gh. Baritiu 16.

Schwartz Ignác Vegetárius Étterme Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi ucca) 23. Bejárat a Szappan ucca felől. Változatok, izletes vegetárius ételek. Figyelmis kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Fehérneműt varni hához megyek. Örv. Berkovitsné, Malom ucca 10.